

**UCHWAŁA NR XXXVI/477/2017
RADY GMINY LUBICZ**

z dnia 25 sierpnia 2017 r.

w sprawie zmiany przyjętego Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubicz na lata 2016-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. W uchwale nr XXVIII/349/2016 z dnia 25 listopada 2016 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubicz na lata 2016-2023 załącznik nr 1 otrzymuje brzmienie zgodne z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lubicz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Hanna Anzel

Załącznik do uchwały Nr XXXVI/477/2017

Rady Gminy Lubicz

z dnia 25 sierpnia 2017 r.

Lokalny Program Rewitalizacji

Gminy Lubicz

na lata 2016-2023

Sierpień 2017 r.

Dokument: Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubicz na lata 2016-2023

Zamawiający: Gmina Lubicz
ul. Toruńska 21
87-162 Lubicz

Wykonawca: Dorfin Grant Thornton Frąckowiak Sp. z o.o. Sp. k.
ul. Głowackiego 20
87-100 Toruń
T +48 56 657 55 91
F +48 56 475 45 47
www.GrantThornton.pl
Member of Grant Thornton International Ltd

Spis treści

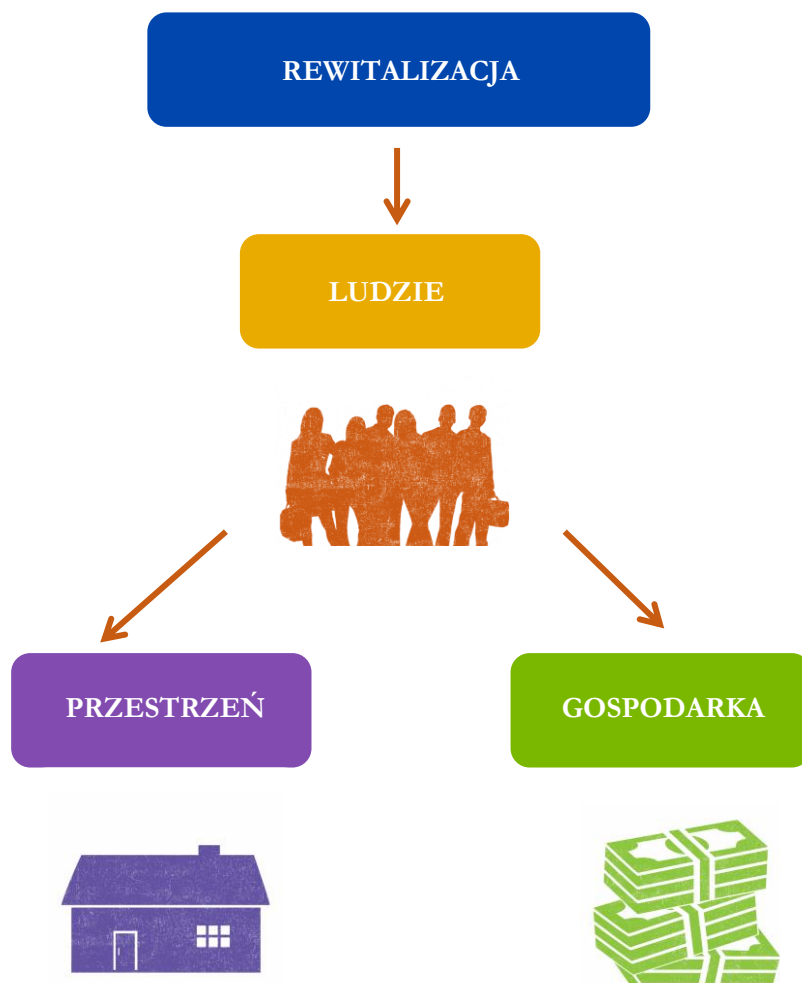
Wstęp.....	5
Rozdział 1.	10
Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	10
1.1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi.....	12
1.2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi	15
1.3. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi	17
Rozdział 2.	18
Uproszczona diagnoza gminy Lubicz.....	18
2.1. Położenie geograficzne i podział administracyjny.....	19
2.2. Sfera społeczna.....	20
2.3. Sfera gospodarcza	22
2.4. Sfera środowiskowa	23
2.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna	23
2.6. Infrastruktura społeczna.....	24
Rozdział 3.	26
Obszar zdegradowany gminy.....	26
3.1. Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych.....	27
3.1.1. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw o powierzchni do 4 km ²	28
3.1.2. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw o powierzchni od 4 km ² do 8 km ²	29
3.1.3. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw o powierzchni powyżej 8 km ²	32
3.2. Analiza pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych.....	33
3.3. Obszar zdegradowany – podsumowanie analizy	34
Rozdział 4.	35
Obszar rewitalizacji gminy.....	35
4.1. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji	36
4.2. Cele rewitalizacji.....	37
Rozdział 5.	39
Diagnoza obszaru rewitalizacji.....	39
5.1. Lubicz Górny.....	40
5.2. Przestrzenie zdegradowane	47
5.3. Kluczowe zjawiska negatywne i lokalne potencjały zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji	49
Rozdział 6.	50
Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	50
Rozdział 7.	53
Cele rewitalizacji i kierunki działań.....	53
7.1. Cele, kierunki działań i przedsięwzięcia	54
7.2. Wskaźniki	54
Rozdział 8.	56
Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych	56
Rozdział 9.	65

Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji.....	65
9.1. Formuła projektów zintegrowanych.....	66
9.2. Komplementarność przestrzenna	67
9.3. Komplementarność problemowa.....	68
9.4. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	69
9.5. Komplementarność źródeł finansowania	69
Rozdział 10.	70
Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji	70
10.1. Interesariusze rewitalizacji.....	71
10.2. Formy partycypacji społecznej	72
10.3. Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	72
10.4. Konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji	75
10.5. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania	76
Rozdział 11.	78
Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	78
Rozdział 12.	82
System zarządzania realizacją programu rewitalizacji.....	82
12.1. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania.....	83
12.2. Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji.....	84
12.3. System informacji i promocji.....	85
12.4. Ramowy harmonogram realizacji programu	87
Rozdział 13.	88
System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian.....	88
13.1. System monitoringu i oceny skuteczności działań	89
13.2. System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	90
Rozdział 14.	91
Wykaz niezbędnych zmian, ocen i opinii.....	91
14.1. Opinia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska	92
14.2. Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.....	92
Załączniki	93

Wstęp

W okresie programowania 2014-2020 rewitalizacja jest rozumiana jako **kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych**. Działania rewitalizacyjne powinny być prowadzone na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki oraz skoncentrowane terytorialnie. Koniecznym elementem właściwej rewitalizacji jest włączenie społeczności lokalnej w procesy rewitalizacyjne. Aktywny udział interesariuszy, poprzez których rozumie się mieszkańców gminy, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego, w tworzenie i wdrażanie programów rewitalizacji ma duży wpływ na skuteczność i powodzenie planowanych do realizacji działań rewitalizacyjnych.

Schemat 1. Proces rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Działania rewitalizacyjne prowadzone są na podstawie **programu rewitalizacji**, czyli wieloletniego programu działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz infrastrukturalnej. Program jest podstawą do ubiegania się o środki na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych. Taką funkcję spełnia niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubicz.

Ramy prawne dla rewitalizacji w Polsce wyznacza ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku. Określa ona zasady oraz tryb przygotowania, koordynowania i tworzenia warunków do prowadzenia i oceny rewitalizacji. Zapisy ustawy porządkują dzisiejsze pojmowanie rewitalizacji, rozumianej jako przedsięwzięcie całłościowe, integrujące działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki,

skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z mieszkańcami obszaru rewitalizacji, w sposób zaplanowany oraz kompleksowy.

W perspektywie finansowej 2014-2020 rewitalizacja dotyczy zarówno **terenów miejskich, jak i wiejskich**. Głównym jej celem jest trwale podniesienie **jakości życia** na obszarze zdegradowanym. Kierunki działań rewitalizacyjnych wyznacza Krajowa Polityka Miejska 2023, która wskazuje, że w obecnym okresie programowania rewitalizacja nie może być postrzegana, tak jak do tej pory, jedynie jako remont, modernizacja czy odbudowa. Powinna ona **łączyć działania w sposób kompleksowy** tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego, związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Istotne jest, aby **projekty społeczne stanowiły punkt wyjścia i były nieodłącznym elementem procesów rewitalizacyjnych**. W obecnej perspektywie finansowej nie dopuszcza się realizacji tylko i wyłącznie wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Projekty te będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniając do działań społecznych tzw. „miękkich”.

Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z koniecznością wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

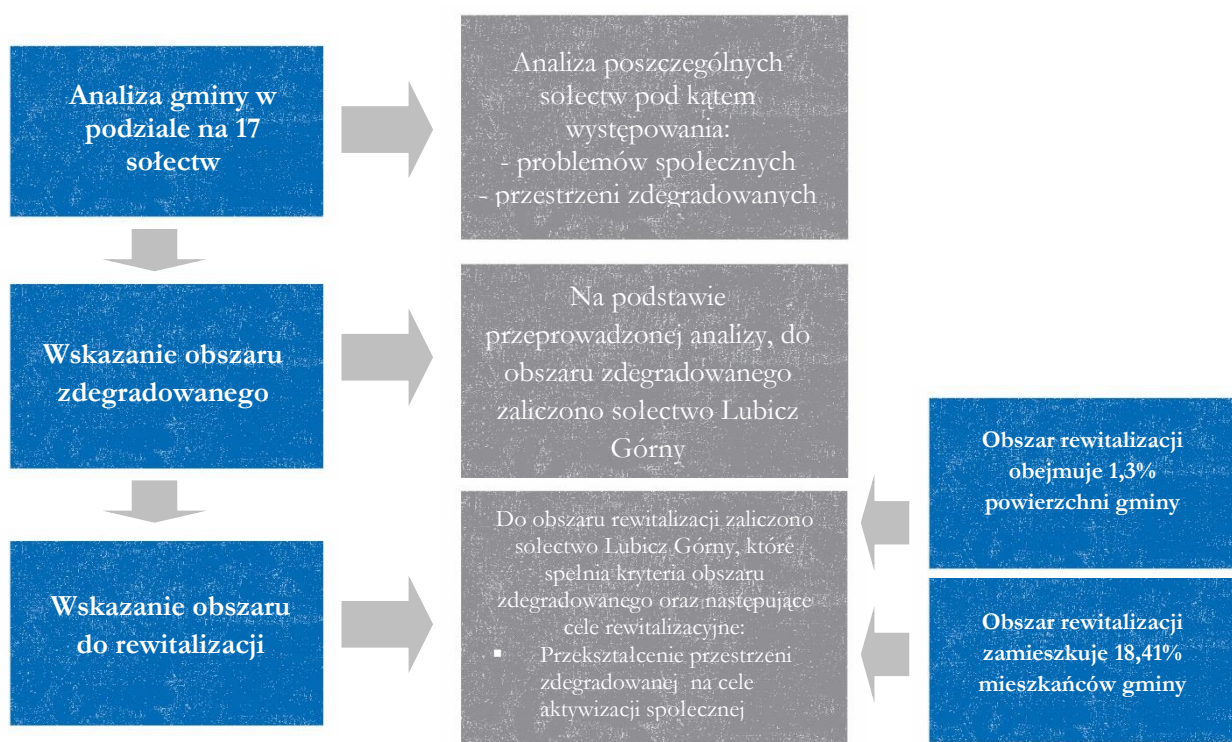
Obszarem zdegradowanym jest obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto występuje na nim co najmniej jedno z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego w gminie wiejskiej odbywa się poprzez podział jej obszaru na sołectwa, a następnie zdiagnozowanie ich sytuacji za pomocą wskaźników społecznych, których wartości są porównywane do **średniej dla gminy**. Za obszar zdegradowany uznane zostaje sołectwo, w którym zdiagnozowano co najmniej dwa problemy społeczne oraz dodatkowo co najmniej jedno negatywne zjawisko w sferze: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Obszar rewitalizacji wyznacza się jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego lokalny program rewitalizacji. Gmina Lubicz planuje prowadzenie działań rewitalizacyjnych i chce pozyskać na ten cel środki unijne. W związku z tym będzie konieczne opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji, zawierającego w szczególności: szczegółową diagnozę obszaru zdegradowanego, cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań, służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji.

Sposób wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w gminie Lubicz przedstawia poniższy schemat.

Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze gminy Lubicz

Źródło: Opracowanie własne.

Dla potrzeb niniejszego dokumentu przeprowadzono dokładną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej, która pozwoliła na zdiagnozowanie problemów i potencjałów występujących na poszczególnych obszarach. Pozwoliło to na określenie kierunków rozwoju na najbliższe lata i zaplanowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które pozwolą na osiągnięcie postawionych celów.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubicz na lata 2016-2023 charakteryzuje się następującymi cechami:

- **Kompleksowością** – gdyż ujmuje działania w sposób kompleksowy, tj. planuje realizację przedsięwzięć współfinansowanych z różnych środków (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności oraz innych środków publicznych i prywatnych), tym samym nie pomija aspektu społecznego oraz gospodarczego przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego. Program składa się z różnorodnych działań, które zapewniają, że zostanie osiągnięta kompleksowość interwencji.
- **Koncentracją** – ponieważ program koncentruje swoją interwencję na tych obszarach gminy, które są dotknięte koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk, a dodatkowo ogranicza się do obszarów faktycznie zamieszkiwanych.
- **Komplementarnością projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych** – pomiędzy zaplanowanymi projektami i przedsięwzięciami zachodzi efekt synergii w następujących wymiarach:
 - przestrzennym
 - problemowym
 - proceduralno-instytucjonalnym
 - źródeł finansowania

- **Realizacją zasady partnerstwa i partycypacji** – program został wypracowany we współpracy z lokalną społecznością. Konsultacje społeczne nie tylko towarzyszyły procesowi wyznaczenia obszaru rewitalizacji i przygotowaniu programu, ale też były jednym z elementów współtworzących program. Prace nad programem były prowadzone w ścisłej współpracy z interesariuszami rewitalizacji tj. lokalną społecznością, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Rozdział 1.

Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

- 1.1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi
- 1.2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi
- 1.3. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi

Ramy prawne dla rewitalizacji w Polsce wyznacza **Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji**. Określa ona zasady oraz tryb przygotowania, koordynowania i tworzenia warunków do prowadzenia i oceny rewitalizacji. Zapisy ustawy porządkują dzisiejsze pojmowanie rewitalizacji, rozumianej jako przedsięwzięcie całościowe, integrujące działania na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany. Głównym celem wielowymiarowego procesu rewitalizacji powinno być trwałe podniesienie jakości życia na obszarze zdegradowanym.

Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany na podstawie **art. 18 ust.2 pkt. 6 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym**. Wykazuje on powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, które zostały wskazane na poniższym schemacie.

Schemat 3. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Poziom krajowy	Poziom regionalny	Poziom lokalny
Narodowy Plan rewitalizacji 2022 Założenia	Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lubicz
Krajowa Polityka Miejska 2023	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Strategia Rozwoju Gminy Lubicz na lata 2013-2020
Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubicz na lata 2014-2020
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 Lokalne Grupy Działania „Podgrodzie Toruńskie”
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego	
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Studium Uwarunkowań Rozwoju Przestrzennego Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego	
Wtyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020	Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 Obszaru Terytorialnego	
Wtyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społ. i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społ. i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020		

Źródło: Opracowanie własne

1.1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia	Zapisy zawarte w Narodowym Planie Rewitalizacji definiują rewitalizację jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji. Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z powyższym celem.
Krajowa Polityka Miejska 2023	Polityka miejska jest adresowana do wszystkich polskich miast i ich obszarów funkcjonalnych. Wyznacza ona kierunki działań rewitalizacyjnych i wskazuje, że najbardziej zaawansowanym procesem przemian jest kompleksowa rewitalizacja, realizowana na obszarach zdegradowanych, odnosząca się do konkretnego, wyznaczonego w oparciu o obiektywne kryteria, terytorium i łącząca wysiłki różnych podmiotów, których suma ma spowodować trwale ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru, zwiększenie jego atrakcyjności dla mieszkańców i przedsiębiorców oraz poprawę jakości życia. W ten sposób należy wypracować przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i powstające we współpracy z lokalną społecznością. Lokalny Program Rewitalizacji wykazuje spójność z opisanymi wyżej kierunkami działań.
Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju to dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie, jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. Lokalny Program Rewitalizacja jest zgodny z następującymi celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju: ▪ Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki ▪ Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” ▪ Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych ▪ Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną i gospodarczą. Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące obszary i cele: ▪ Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie

	warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego ▪ Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego ▪ Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 to kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny, odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim. Głównym celem dokumentu jest: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Lokalny Program Rewitalizacji jest spójny z Celem 2 Strategii: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Został on stworzony w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania jego przestrzeni. Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, który pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa. Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z następującymi celami określonymi w dokumencie: ▪ Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającego spójności ▪ Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów ▪ Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski ▪ Przywrócenie i utrwalanie ład przestrzennego
Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020	Celem opracowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju Wytycznych jest ujednolicenie warunków i procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji. Wytyczne określają, jak należy rozumieć pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS w perspektywie finansowej 2014-2020, wskazują instrumenty realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz zapewniają ich spójność oraz kompleksowość.

	Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.
Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020	Wytyczne służą zapewnieniu niezbędnego poziomu koordynacji działań podejmowanych w całym kraju z wykorzystaniem środków EFS w Celu Tematycznym (CT) 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. Wyznaczają jednolite warunki i procedury wdrażania wsparcia w celu zapewnienia jednolitych standardów usług oferowanych przy udziale środków EFS osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz innym adresatom wsparcia w CT 9. Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

Źródło: *Opracowanie własne*

1.2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego aktywizacja społeczno-gospodarcza na poziomie lokalnym jest jednym z najważniejszych założeń polityki rozwoju województwa. Świadczą o tym następujące cele strategiczne, z którymi zgodność wykazuje program rewitalizacji: nowoczesne społeczeństwo oraz modernizacja przestrzeni wsi i miast oraz kierunki działań: rozbudzanie aktywności obywatelskiej i społecznej, chęci do współpracy, prowadzenia działań edukacyjnych, zachęcania do szerokiego otwarcia na świat oraz dążeń do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich i miast. Priorytet modernizacja przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ład przestrzennego. Gmina Lubicz została zakwalifikowana do kategorii polityki przestrzennej – obszary wiejskie (wraz z lokalnymi ośrodkami rozwoju), dla których oczekiwana rola i znaczenie w rozwoju województwa wiąże się z aktywizacją społeczno-gospodarczą na poziomie lokalnym.
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Zgodnie z zapisami RPO, rewitalizacja społeczno-gospodarcza, a także fizyczna obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów. Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9d „Inwestycje dokonywane w kontekście strategii na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”, którego celem jest ożywienie społeczne i gospodarcze na obszarach objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju. W ramach tego priorytetu realizowana będzie odnowa społeczno-gospodarcza polegająca na rewitalizacji miejscowości wiejskich, co powinno przyczynić się do uruchomienia uśpionych potencjałów społecznych, które przyczynią się do aktywizacji społecznej i zawodowej społeczności lokalnych.
Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na obszarach wiejskich stanowi interwencja zaplanowana w ramach: ▪ Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność. ▪ Działanie 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR Lokalny Program Rewitalizacji obejmuje swoim zasięgiem obszar wiejski i wpisuje się w powyższe działania.
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	Misją wskazaną w Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego jest tworzenie warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności mieszkańców w życiu społecznym. Lokalny Program Rewitalizacji wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu: ▪ Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu ▪ Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych ▪ Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego	BTOF tworzy 25 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, w tym miasta wojewódzkie: Bydgoszcz i Toruń. Nadrzędnym celem Strategii jest: Konsolidacja potencjału partnerów ZIT na rzecz rozwoju nowoczesnych funkcji metropolitalnych BTOF. Lokalny Program Rewitalizacji jest spójny z celem strategicznym 3 Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla BTOF: Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy i wsparcie procesów inkluzji w BTOF. Strategia ZIT dla BTOF nie określa wskaźników monitorowania Strategii w odniesieniu do osi priorytetowych 7 i 11, w ramach których będą realizowane projekty rewitalizacyjne Gminy Lubicz.
Studium Uwarunkowań Rozwoju Przestrzennego Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Terytorialnego	Studium jest dokumentem eksperckim i diagnostycznym, obejmującym obszar 25 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa kujawsko-pomorskiego, w tym miasta wojewódzkie: Bydgoszcz i Toruń, mającym na celu przede wszystkim: ▪ Rozpoznanie struktury przestrzennej BTOF poprzez opisanie zjawisk zachodzących w środowisku przyrodniczym i rolnictwie, zjawisk demograficznych i społecznych, ▪ Przedstawienie problemów, z którymi boryka się region, ▪ Określenie potencjałów gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych i kulturowych oraz – najważniejszych – drzemających w zasobach ludzkich regionu, ▪ Analizę polityk przestrzennych poszczególnych gmin tworzących BTOF, ▪ Wspomaganie BTOF w opracowaniu wspólnej polityki zrównoważonego rozwoju. Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w powyższe cele.
Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Zasady regionalne definiują pojęcia związane z rewitalizacją oraz określają sposób tworzenia programu rewitalizacji, w tym zwłaszcza zasady jego opracowywania w nowej perspektywie finansowej: kompleksowości, komplementarności, koncentracji, partnerstwa i partycypacji. Wskazują również: sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, obligatoryjne elementy PR oraz oczekiwane efekty procesów rewitalizacji, prowadzonych w województwie kujawsko-pomorskim. Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany w oparciu o Zasady regionalne i wykazuje zgodność z regułami opracowania programów rewitalizacji zawartymi w dokumencie.

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lubicz	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubicz, zostało sporządzone w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. <i>o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym</i>. Określa ono politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, stanowi podstawowe narzędzie umożliwiające spełnianie zadań własnych gminy w zakresie ład przestrzennego, komunikacji i infrastruktury technicznej. Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lubicz.
Strategia Rozwoju Gminy Lubicz na lata 2013-2020	Głównym celem zapisanym w dokumencie jest: Zrównoważony rozwój gminy Lubicz. Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele szczegółowe Strategii: ▪ Rozbudowa i poprawa infrastruktury technicznej ▪ Poprawa standardu i jakości życia mieszkańców (Rozwój i poprawa istniejącej infrastruktury społecznej, w tym szkolnej, sportowej i kulturalnej, Wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży)
Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubicz na lata 2014-2020	Misją zapisaną w Strategii jest: Polepszenie jakości życia mieszkańców gminy Lubicz poprzez efektywny system wsparcia. Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele strategiczne dokumentu: ▪ Cel 3. Aktywizacja osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (3.1. Wsparcie i aktywizacja osób bezrobotnych, 3.2. Reintegracja społeczna osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym) ▪ Cel 4. Rozwój lokalnego kapitału społecznego (4.1. Zwiększenie aktywności społeczności lokalnej) Strategia nie określa wskaźników jej monitorowania.
Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 Lokalnej Grupy Działania „Podgrodzie Toruńskie”	Lubicz jest jedną z trzech gmin wchodzących w skład Lokalnej Grupy Działania „Podgrodzie Toruńskie”. Lokalny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele ogólne LSR: ▪ Cel ogólny 1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości ▪ Cel ogólny 2. Rozwój obszaru poprzez działania rewitalizacyjne, poprawę standardu infrastruktury technicznej i działania promocyjne ▪ Cel ogólny 3. Wzrost aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców, w tym poprzez rewitalizację społeczną Zawarte w programie rewitalizacji przedsięwzięcia przyczyniają się do osiągnięcia wskaźników LSR, co zostało wykazane w odniesieniu do poszczególnych projektów w rozdziale 8. Program rewitalizacji przyczynia się do osiągnięcia następujących wskaźników LSR: ▪ Liczba nowopowstałych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej, turystycznej lub kulturalnej, ▪ Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie. Ponadto w LSR zapisano, iż wskaźniki dotyczące stricte działań rewitalizacyjnych zostaną określone w Gminnych Programach Rewitalizacji poszczególnych gmin wchodzących w skład LGD.

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział 2.

Uproszczona diagnoza gminy Lubicz

2.1. Położenie geograficzne i podział administracyjny

2.2. Sfera społeczna

2.3. Sfera gospodarcza

2.4. Sfera środowiskowa

2.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

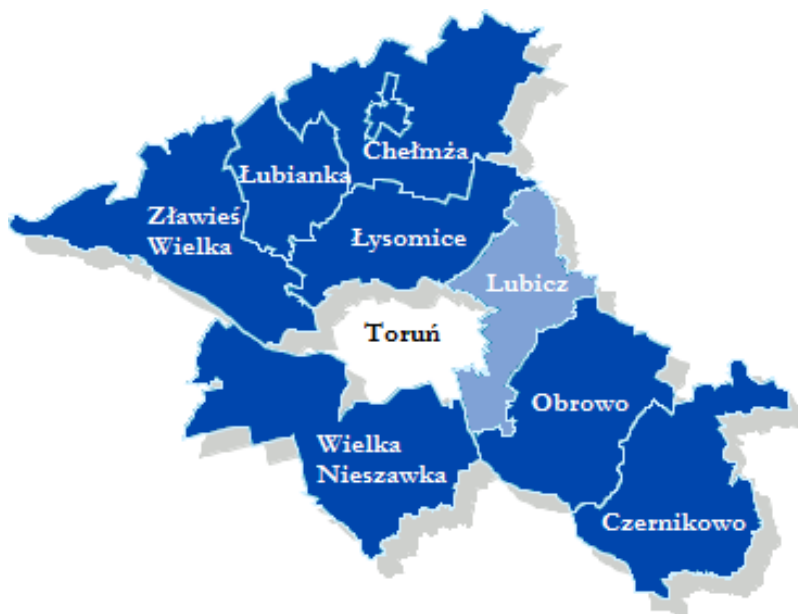
2.6. Infrastruktura społeczna

2.1. Położenie geograficzne i podział administracyjny

Gmina Lubicz zlokalizowana jest w środkowej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie toruńskim. Graniczy ona z następującymi gminami:

- Łysomice, Obrowo, Wielka Nieszawka (położonymi w powiecie toruńskim)
- Kowalewo Pomorskie i Ciechocin (położonymi w powiecie golubsko-dobrzyńskim)
- z miastem Toruniem

Mapa 1. Położenie gminy Lubicz na tle powiatu toruńskiego

Źródło: Opracowanie własne

Gmina Lubicz zajmuje powierzchnię 106,03 km², co stanowi około 8,62% powierzchni powiatu toruńskiego i 0,59% powierzchni województwa kujawsko-pomorskiego.

Strukturę gminy stanowi 17 sołectw:

1. Gronowo	7. Rogowo	13. Lubicz Górny
2. Brzeźno	8. Grębocin	14. Nowa Wieś
3. Brzezinko	9. Jedwabno	15. Złotoria
4. Młyniec Pierwszy	10. Krobia	16. Kopanino
5. Młyniec Drugi	11. Mierzynek	17. Grabowiec
6. Rogówko	12. Lubicz Dolny	

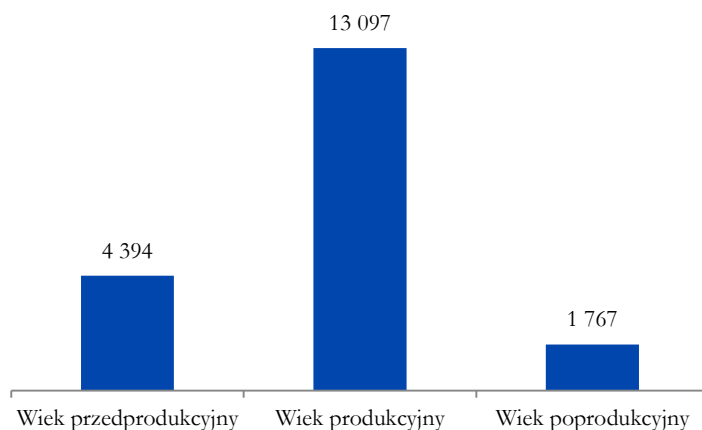
Wnioski:

1. Pod względem powierzchni Gmina Lubicz stanowi jedną z najmniejszych gmin wiejskich w powiecie toruńskim
2. Gmina Lubicz jest gminą położoną w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Torunia
3. Gmina posiada bardzo dobre położenie komunikacyjne – przy autostradzie A1
4. Sąsiedztwo Torunia i walory komunikacyjne wzmacniają potencjał gospodarczy i turystyczny Gminy, sprzyjając napływowi inwestorów i turystów

2.2. Sfera społeczna

W 2015 r. gminę Lubicz zamieszkiwało 19 258 osób (z czego 50,8% stanowiły kobiety), a średnia gęstość zaludnienia obszaru wynosiła 181 os./km². Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze gminy wynosił 9,18%, natomiast stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym kształtował się na poziomie 13,49%.

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności gminy Lubicz

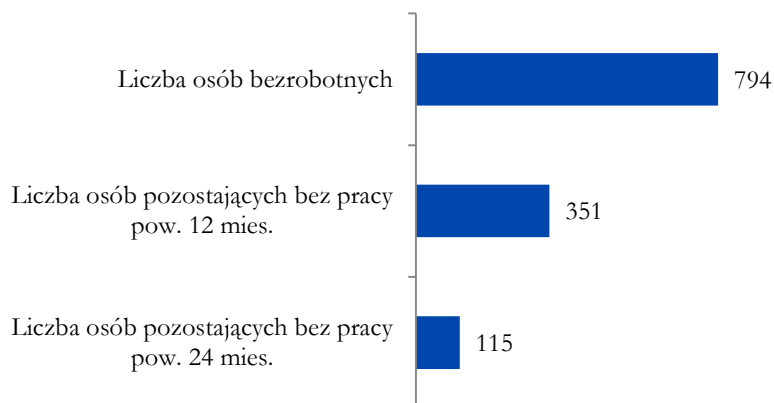
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubicz

W 2015 r. struktura ludności gminy kształtowała się następująco:

- Osoby w wieku przedprodukcyjnym – 22,8% ogółu mieszkańców,
- Osoby w wieku produkcyjnym – 68% ogółu mieszkańców,
- Osoby w wieku poprodukcyjnym – 9,2% ogółu mieszkańców.

Na koniec 2015 r. w gminie było zarejestrowanych 794 osób bezrobotnych. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na obszarze gminy wynosi 6,06%. Stosunek osób pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym kształtował się na poziomie 1,8%, natomiast udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na obszarze gminy wynosił 14,48%.

Wykres 2. Struktura bezrobocia w gminie Lubicz w 2015 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Toruniu

Charakterystycznym wyznacznikiem położenia ekonomicznego mieszkańców gminy jest skala świadczonej **pomocy społecznej**. Jednostką organizacyjną gminy Lubicz zapewniającą usługi w zakresie pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubiczu. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb i stara się umożliwić im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W 2015 roku na terenie gminy z pomocy społecznej korzystało 1537 osób. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności gminy wyniósł w badanym okresie 7,98%, natomiast udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny wyniósł 22,12%.

Na system szkół podstawowych składa się 6 placówek:

- Zespół Szkół Nr 1 w Lubiczu Górnym
- Zespół Szkół Nr 2 w Grębocinie
- Szkoła Podstawowa Nr 1 w Lubiczu Dolnym
- Szkoła Podstawowa w Gronowie
- Szkoła Podstawowa w Młyńcu Pierwszym
- Szkoła Podstawowa w Złotorii

Na terenie szkół podstawowych znajdują się oddziały przedszkolne.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie wyników egzaminu szóstoklasisty w szkołach podstawowych gminy z ostatnich 3 lat. Uczniowie osiągnęli zbliżone wyniki z egzaminu szóstoklasisty w porównaniu do wyników województwa kujawsko-pomorskiego. Wyjątek stanowi Szkoła Podstawowa w Złotorii uczniowie w ciągu ostatnich 3 lat osiągnęli wyższe wyniki z egzaminu szóstoklasisty w stosunku do wyników województwa kujawsko-pomorskiego.

Tabela 1. Wyniki egzaminu szóstoklasisty w szkołach gminy Lubicz z lat 2013-2015

Szkoła	2013	2014	2015	Przeciętny wynik z 3 lat
Szkoła Podstawowa w Gronowie	61%	57%	59%	59%
Szkoła Podstawowa na 1 w Lubiczu Dolnym	66%	63%	61%	63%
Szkoła Podstawowa w Złotorii	69%	70%	68%	69%
Szkoła Podstawowa w Młyńcu Pierwszym	59%	62%	64%	61%
Zespół Szkół nr 1 w Lubiczu Górnym	58%	56%	64%	59%
Zespół Szkół nr 2 w Grębocinie	61%	62%	65%	63%
Województwo kujawsko-pomorskie	59%	63%	64%	62%

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubicz

Na terenie gminy działają dwie placówki kształcenia ponadpodstawowego – Zespół Szkół nr 1 w Lubiczu Dolnym oraz Zespół Szkół nr 2 w Grębocinie. Wyniki egzaminu gimnazjalnego z ostatnich 3 lat jakie osiągnęli uczniowie szkół przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Wyniki egzaminu gimnazjalnego z ostatnich 3 lat z lat 2013-2015

		Zespół Szkół nr 1 w Lubiczu Górnym			Zespół Szkół nr 2 w Grębocinie			woj. kujawsko- pomorskie			Przeciętny wynik z 3 lat	
		2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	Gmina	Woj.
Część	J. polski	64,50%	59,80%	64,10%	62,30%	66,40%	59,20%	60%	65%	61%	62,72%	62%

humanistyczna	Historia i WOS	55,60%	57,50%	62,50%	55,80%	55,70%	62,20%	62%	58%	56%	58,22%	59%
Część matematyczna	Matematyka	44,50%	40,90%	42,50%	45,20%	40,50%	42,90%	47%	45%	46%	42,75%	46%
	Przedmioty przyrodnicze	60,70%	47,60%	50,40%	60,40%	47,90%	47,90%	48%	50%	57%	52,48%	52%
Języki obce	J. angielski - podst.	60,30%	61,30%	65,60%	65%	67%	64%	63%	64%	60%	64%	62%
	J. angielski - rozsz.	46,80%	40,40%	45,60%	53%	45%	40%	44%	42%	43%	45%	43%

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Lubicz

Najważniejszą instytucją, której obowiązkiem jest zapewnienie bezpieczeństwa i porządku na terenie gminy Lubicz jest Komisariat Policji w Lubiczu, podlegający pod Komendę Miejską Policji w Toruniu. W 2015 r. na terenie gminy odnotowano 4 przestępstwa popełnione przez młodocianych.

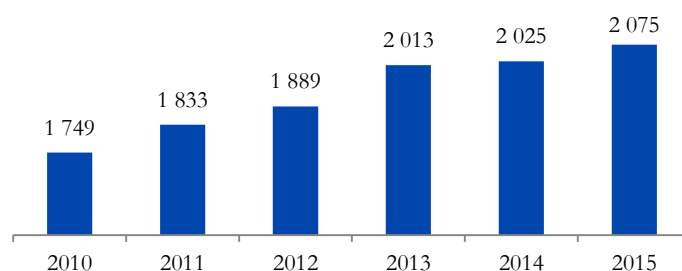
Wnioski:

1. Pod względem liczby ludności Gmina Lubicz zajmuje pierwszą lokatę w powiecie toruńskim,
2. W ostatnim dziesięcioleciu liczba ludności gminy sukcesywnie rosła, czemu sprzyjał dodatni przyrost naturalny, dodatnie saldo migracji oraz wysoki udział osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym,
3. Największa liczba osób zamieszkuje w Lubiczu Górnym, Lubiczu Dolnym i Grębocinie oraz Złotorii i Krobi,
4. Poziom bezrobocia w gminie utrzymuje się w ciągu ostatnich kilku lat na podobnym poziomie (około 950 osób). Stopa bezrobocia (szacowana na bazie własnych wyliczeń) jest niższa od stopy bezrobocia notowanej dla całego województwa kujawsko – pomorskiego, jak i dla powiatu toruńskiego.
5. Na terenie gminy duża liczba rodzin i osób korzysta z pomocy społecznej z przyczyn wynikających z bezrobocia, ubóstwa, długotrwałej choroby, potrzeby ochrony macierzyństwa i niepełnosprawności,
6. Na obszarze gminy występuje optymalna sieć przedszkoli i szkół, natomiast nie ma żłobka ani innych form opieki nad dziećmi do lat 3.

2.3. Sfera gospodarcza

W 2015 r. na terenie gminy Lubicz zarejestrowanych było 2 075 podmiotów gospodarczych i 1 402 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Poziom przedsiębiorczości w gminie mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 r. wynosił 11.

Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarczych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Wnioski:

1. Większość firm zarejestrowanych na terenie gminy działa w sektorze handlowo – usługowym.
2. Bardzo wielu mieszkańców dojeżdża do pracy do Torunia.
3. Oferta inwestycyjna gminy jest bardzo atrakcyjna i szeroka. Część terenów inwestycyjnych posiada miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, z którego wynika, że tereny przeznaczone są głównie pod rozwój usług komercyjnych.
4. Gmina Lubicz nie jest gminą typowo rolniczą. Z każdym rokiem staje się ona coraz bardziej gminą typowo podmiejską. Jednakże rolnictwo i ogrodnictwo nadal odgrywa ważną rolę. Indywidualne gospodarstwa rolne produkują głównie na rynek, niemniej jednak większość z nich utrzymuje się przede wszystkim z działalności pozarolniczej.

2.4. Sfera środowiskowa

Wnioski:

1. Aktualny stan jakości środowiska nie stwarza zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi. Jednak istotnym problemem w tej sferze jest zanieczyszczenie powietrza powodowane przez 2 główne czynniki:
 - Ruch samochodowy, zwłaszcza na autostradzie A1 i przy drogach krajowych nr 10, 15, 80 oraz drogach wojewódzkich nr 657, 654, 552, 646, 572
 - Tradycyjne źródła ciepła
2. Wielu mieszkańców spala tworzywa sztuczne i inne odpady, co przyczynia się do znacznego zanieczyszczenia środowiska zwłaszcza w okresie grzewczym
3. Gmina Lubicz posiada korzystne położenie geograficzne (Pradolina Wisły, Dolina Drwęcy, Jezioro Józefowo) wpływające na jej duży potencjał turystyczny

2.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

W 2015 r. długość sieci wodociągowej w gminie wynosiła 219,9 km i wzrosła w porównaniu z 2010 r. o 12,9 km. Długość sieci kanalizacyjnej w 2015 r. wynosiła 63,5 km i wzrosła w porównaniu z rokiem 2010 o 29,6 km.

Liczba przyłączy do sieci wodociągowej zlokalizowanej na terenie gminy Lubicz wynosiła w 2015 r. 4580 szt. natomiast do sieci kanalizacyjnej 1396 szt. W okresie 2010-2015 liczba przyłączy wodociągowych wzrosła o 853 szt. natomiast przyłączy kanalizacyjnych o 870 szt.

Tabela 3. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz korzystający z sieci na terenie gminy Lubicz

Rok	Długość sieci wodociągowej (km)	Liczba przyłączy wodociągowych	Długość sieci kanalizacyjnej (km)	Liczba przyłączy kanalizacyjnych
2015	219,9	4580	63,5	1396
2014	213,5	4499	51,3	1050
2013	210,6	4436	38,8	987
2012	207,9	3870	37,3	923
2011	207,6	3823	36,9	635
2010	207,0	3727	33,9	526

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Obszar gminy cechuje się dość wysokim stopniem zwodociągowania, kształtującym się na poziomie około 95,7%. Z sieci kanalizacyjnej korzystało natomiast w 2014 r. 35% ludności gminy – odsetek ten nieznacznie wzrósł w porównaniu z 2012 r. o 3,2%. Część mieszkańców nieposiadająca

dostępu do sieci kanalizacyjnej korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków – w roku 2014 ich liczba wynosiła ok. 289 szt.

Tabela 4. Korzystający z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej

Jednostka terytorialna	Wodociąg [%]		Kanalizacja [%]	
	2012	2014	2012	2014
Lubicz	86,3	95,7	31,8	35,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy znajdują się jedna oczyszczalnie ścieków z których w 2014 r. korzystało 4 559 mieszkańców. Informacje na jej temat prezentuje poniższa tabela.

Tabela 5. Komunalne oczyszczalnie ścieków na terenie gminy Lubicz

Jednostka terytorialna	Oczyszczalnia	Q Rzecz [tys. m ³ /r]	Zlewnia lub odbiornik ścieków
Lubicz	Lubicz	220	Drwęca

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Raport o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego w 2014 r.

Odbiorem odpadów z terenu gminy Lubicz zajmuje się MPO z Torunia. Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zorganizowany jest na terenie istniejącej Oczyszczalni Ścieków w Lubiczu Górnym z dojazdem od miejscowości Nowa Wieś.

Wnioski:

1. Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg. Drogi gminne wymagają jednak modernizacji i poprawy jakości nawierzchni. Brakuje dróg pełniących rolę obwodnic wsi dla pojazdów wjeżdżających i zjeżdżających z autostrady A1.
2. W ostatnich latach na terenie gminy w bardzo dużym stopniu uległ poprawie dostęp do sieci szerokopasmowego Internetu, co stworzyło możliwości rozwoju przedsiębiorczości oraz poprawiło jakość życia mieszkańców.
3. Stopień zwodociągowania w gminie jest bardzo wysoki, natomiast stopień skanalizowania jest średni, aczkolwiek trwają inwestycje polegające na rozbudowie sieci kanalizacyjnej wraz z przepompowniami.
4. Gospodarka energetyczna w gminie jest oparta na konwencjonalnych źródłach ciepła, tj. węgla, drewnie, w mniejszym stopniu biopaliwach, gazie propan-butan oraz od niedawna ziemnym.

2.6. Infrastruktura społeczna

Na obszarze gminy Lubicz działają m.in.: cztery Kluby seniora („Złota Jesień”, „Arka”, „Lubiczanie”, „Dolina Drwęcy”, Stowarzyszenia (np. Stowarzyszenie Kulturalne „Pokolenia”), Koła Gospodyń, Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Uczniowskie Kluby Sportowe, Fundacja „ŚWIĄTYNIA SZTUKI” w Grębocinie, Stowarzyszenia zarejestrowane w Sądzie Rejonowym w Toruniu, Koła łowieckie.

Gmina Lubicz jest jedną z trzech gmin tworzących Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Podgrodzie toruńskie”.

W Lubiczu Dolnym znajduje się Gminna Biblioteka Publiczna, która ma swoje filie w Lubiczu Górnym, Grębocinie, Gronowie i Złotorii. Od 2015 r. w miejscowości Krobi otworzona punkt biblioteczny w świetlicy wiejskiej.

Na terenie gminy znajdują się świetlice wiejskie, które wykorzystywane mogą być do organizacji spotkań czy imprez środowiskowych. Zlokalizowane są one w: Krobi, Lubiczu Dolnym, Rogówku, Gronowie, Brzezinku, Rogowie, Jedwabnie.

Infrastrukturę sportową w gminie tworzą:

- Siłownie zewnętrzne (Jedwabno, Rogówko)
- Kompleks boisk sportowych „Orlik” w Lubiczu Dolnym – przy Zespole Szkół nr 2
- Kompleks boisk sportowych „Orlik” w Grębocinie – przy Zespole Szkół nr 1
- Hala sportowa w Lubiczu Górnym – przy Zespole Szkół nr 1
- Hala sportowa w Grębocinie – przy Zespole Szkół nr 2
- Kompleks boisk sportowych przy Szkole Podstawowej nr 1 w Lubiczu Dolnym
- Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej nr 1 w Lubiczu Dolnym
- Kompleks boisk sportowych przy Szkole Podstawowej w Złotorii

Wnioski:

1. Infrastruktura społeczna, w tym szkolna, sportowa i kulturalna, jest dobrze rozwinięta i wymaga niewielkiego dostosowania do potrzeb niektórych miejscowości.
2. Inicjatorami przedsięwzięć o charakterze społecznym są najczęściej organizacje pozarządowe, takie jak kluby seniora, OSP, kluby sportowe i łowieckie, koła gospodyń wiejskich i inne stowarzyszenia.
3. Podejmowane przez te organizacje przedsięwzięcia służą integracji ludności rodzimej i napływowej.

Rozdział 3.

Obszar zdegradowany gminy¹

- 3.1. Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych
- 3.2. Analiza pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych
- 3.3. Obszar zdegradowany – podsumowanie analizy

¹ Przedstawione w poniższym rozdziale dane statystyczne dotyczą stanu na 31.12.2015 r.

Obszarem zdegradowanym w gminie jest obszar, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego (czyli koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do wartości dla całej gminy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic².

Obszar zdegradowany w gminie Lubicz został wyznaczony zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”. Delimitację obszaru zdegradowanego przeprowadzono w oparciu o wskaźniki określone na liście wskaźników stanu kryzysowego dla obszarów wiejskich.

Obszar gminy podzielono na 17 sołectw dla których przeprowadzano diagnozę mającą na celu identyfikację występowania stanu kryzysowego:

1. Brzezinko	10. Kopanino
2. Lubicz Górny	11. Rogowo
3. Brzeźno	12. Nowa Wieś
4. Grabowiec	13. Mierzynek
5. Jedwabno	14. Gronowo
6. Rogówko	15. Grębocin
7. Krobia	16. Złotoria
8. Młyniec Pierwszy	17. Lubicz Dolny
9. Młyniec Drugi	

3.1. Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych

Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarze gminy Lubicz nastąpiła poprzez zbadanie wszystkich sołectw pod kątem występowania stanu kryzysowego. Sołectwa podzielono na trzy następujące grupy, biorąc pod uwagę ich powierzchnię:

- Sołectwa o powierzchni **do 4 km²**: Brzezinko, Lubicz Górny, Brzeźno
- Sołectwa o powierzchni **od 4 km² do 8 km²**: Jedwabno, Rogówko, Krobia, Młyniec Pierwszy, Kopanino, Rogowo, Nowa Wieś, Mierzynek, Złotoria
- Sołectwa o powierzchni **powyżej 8 km²**: Grabowiec, Młyniec Drugi, Gronowo, Grębocin, Lubicz Dolny

Każdą z grup zbadano innym zestawem wskaźników. Na tej podstawie do obszaru zdegradowanego zostały zaliczone te sołectwa, które spełniły jednocześnie dwa kryteria:

- Na terenie sołectwa identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami określonymi na liście wskaźników stanu kryzysowego dla obszarów wiejskich; jednocześnie wskaźniki te przyjmują w sołectwach wartości mniej korzystne niż średnia ich wartość dla gminy
- Na terenie sołectwa występują przestrzenie zdegradowane lub negatywne zjawiskach w przynajmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

² Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

3.1.1. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw o powierzchni do 4 km²

Sołectwa o powierzchni do 4 km², czyli **Brzezinko, Lubicz Górny i Brzeźno** zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych trzema poniższymi wskaźnikami:

- Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
- Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem
- Liczba przestępstw młodocianych na 1000 mieszkańców

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane statystyczne, zebrane w poniższych tabelach.

WSKAŹNIK NR 1 – REPREZENTUJĄCY SFERĘ SPOŁECZNĄ

UDZIAŁ BEZROBOTNYCH W LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM

Tabela 6. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w sołectwach o powierzchni do 4 km²

Sołectwo	Liczba bezrobotnych	Ludność w wieku produkcyjnym	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
Brzezinko	12	179	6,70%
Lubicz Górny	151	2 466	6,12%
Brzeźno	13	246	5,28%
Gmina	794	13 097	6,06%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubicz.

WSKAŹNIK NR 2 – REPREZENTUJĄCY SFERĘ SPOŁECZNĄ

UDZIAŁ OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ W LUDNOŚCI OGÓŁEM

Tabela 7. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w sołectwach o powierzchni do 4 km²

Sołectwo	Ludność ogółem	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
Brzezinko	264	15	5,68%
Lubicz Górny	3 545	295	8,32%
Brzeźno	367	27	7,36%
Gmina	19 258	1 537	7,98%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubicz.

WSKAŹNIK NR 3 – REPREZENTUJĄCY SFERĘ SPOŁECZNĄ

LICZBA PRZESTĘPSTW MŁODOCIANYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW

Tabela 8. Liczba przestępstw młodocianych na 1000 mieszkańców w sołectwach o powierzchni do 4 km² oraz powyżej 8 km²

Sołectwo	Liczba przestępstw młodocianych	Ludność ogółem	Liczba przestępstw młodocianych na 1000 mieszkańców
Brzezinko	0	264	0,0
Lubicz Górny	1	3 545	0,3
Brzeźno	0	367	0,0
Gmina	4	19 258	0,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubicz.

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że co najmniej dwa problemy społeczne występują w sołectwie **Lubicz Górny**.

Tabela 9. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach o powierzchni do 4 km²

Sołectwa	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	Liczba przestępstw młodocianych na 1000 mieszkańców
Brzezinko	6,70%	5,68%	0,0
Lubicz Górny	6,12%	8,32%	0,3
Brzeźno	5,28%	7,36%	0,0
Średnia dla Gminy	6,06%	7,98%	0,2

Źródło: Opracowanie własne.

3.1.2. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw o powierzchni od 4 km² do 8 km²

Sołectwa o powierzchni od 4 km² do 8 km², czyli **Jedwabno, Rogówko, Krobia, Młyniec Pierwszy, Kopanino, Rogowo, Nowa Wieś, Mierzynek oraz Złotoria** zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych trzema poniższymi wskaźnikami:

- Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem
- Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku
- Miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum o niskim poziomie kształcenia

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane statystyczne, zebrane w poniższych tabelach.

WSKAŹNIK NR 1 – REPREZENTUJĄCY SFERĘ SPOŁECZNĄ**UDZIAŁ LUDNOŚCI W WIEKU POPRODUKCYJNYM W LUDNOŚCI OGÓŁEM****Tabela 10. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w sołectwach o powierzchni od 4 km² do 8 km²**

Sołectwo	Ludność ogółem	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem
Jedwabno	437	38	8,70%
Rogówko	641	65	10,14%
Krobia	1 589	133	8,37%
Młyniec Pierwszy	628	58	9,24%
Kopanino	352	23	6,53%
Rogowo	384	40	10,42%
Nowa Wieś	410	35	8,54%
Mierzynek	362	30	8,29%
Złotoria	2 133	217	10,17%
Gmina	19 258	1 767	9,18%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubicz.

WSKAŹNIK NR 2 – REPREZENTUJĄCY SFERĘ SPOŁECZNĄ**UDZIAŁ DZIECI DO LAT 17, NA KTÓRE RODZICE OTRZYMUJĄ ZASIŁEK RODZINNY W OGÓLNEJ LICZBIE DZIECI W TYM WIEKU****Tabela 11. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w sołectwach o powierzchni od 4 km² do 8 km²**

Sołectwo	Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Liczba dzieci do lat 17	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku
Jedwabno	24	103	23,30%
Rogówko	32	148	21,62%
Krobia	73	397	18,39%
Młyniec Pierwszy	31	148	20,95%
Kopanino	17	98	17,35%
Rogowo	20	94	21,28%
Nowa Wieś	16	96	16,67%
Mierzynek	21	102	20,59%
Złotoria	79	456	17,32%
Gmina	972	4394	22,12%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubicz.

WSKAŹNIK NR 3 – REPREZENTUJĄCY SFERĘ SPOŁECZNĄ**MIEJSCOWOŚĆ NALEŻY DO REJONU OBSŁUGI GIMNAZJUM O NISKIM POZIOMIE KSZTAŁCENIA****Tabela 12. Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie gimnazjalnym w sołectwach o powierzchni od 4 km² do 8 km² oraz powyżej 8 km²**

Sołectwo	Rejon obsługi szkoły	Rok szkolny 2012/2013	Rok szkolny 2013/2014	Rok szkolny 2014/2015	Przeciętny wynik z 3 lat
Jedwabno	Gimnazjum w Lubiczu Górnym	47%	50%	61%	53%
Rogówko	Gimnazjum w Grębocinie	54%	53%	64%	57%
Krobia	Gimnazjum w Lubiczu Górnym	47%	50%	61%	53%
Młyniec Pierwszy	Gimnazjum w Grębocinie	54%	53%	64%	57%
Kopanino	Gimnazjum w Lubiczu Górnym	47%	50%	61%	53%
Rogowo	Gimnazjum w Grębocinie	54%	53%	64%	57%
Nowa Wieś	Gimnazjum w Lubiczu Górnym	47%	50%	61%	53%
Mierzynek	Gimnazjum w Lubiczu Górnym	47%	50%	61%	53%
Złotoria	Gimnazjum w Lubiczu Górnym	47%	50%	61%	53%
Przeciętny wynik w województwie	-	52%	51%	52%	52%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubicz.

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że w żadnym z analizowanych sołectw nie występują po co najmniej dwa problemy społeczne.

Tabela 13. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach o powierzchni od 4 km² do 8 km²

Sołectwa	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	Miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum o niskim poziomie kształcenia
Jedwabno	8,70%	23,30%	53%
Rogówko	10,14%	21,62%	57%
Krobia	8,37%	18,39%	53%
Młyniec Pierwszy	9,24%	20,95%	57%
Kopanino	6,53%	17,35%	53%
Rogowo	10,42%	21,28%	57%
Nowa Wieś	8,54%	16,67%	53%
Mierzynek	8,29%	20,59%	53%
Złotoria	10,17%	17,32%	53%
Średnia dla Gminy	9,18%	22,12%	52%

Źródło: Opracowanie własne.

3.1.3. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej sołectw o powierzchni powyżej 8 km²

Sołectwa o powierzchni powyżej 8 km², czyli **Grabowiec, Młyniec Drugi, Gronowo, Grębocin oraz Lubicz Dolny** zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych trzema poniższymi wskaźnikami:

- Udział bezrobotnych pozostających bez prac ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych
- Miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum o niskim poziomie kształcenia
- Liczba przestępstw młodocianych na 1000 mieszkańców

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane statystyczne, zebrane w poniższych tabelach.

WSKAŹNIK NR 1 – REPREZENTUJĄCY SFERĘ SPOŁECZNĄ

UDZIAŁ BEZROBOTNYCH POZOSTAJĄCYCH BEZ PRACY PONAD 24 MIESIĄCE W OGÓLE BEZROBOTNYCH

Tabela 14. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych w sołectwach o powierzchni powyżej 8 km²

Sołectwo	Liczba bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące	Liczba bezrobotnych	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych
Grabowiec	6	36	16,67%
Młyniec Drugi	4	32	12,50%
Gronowo	9	40	22,50%
Grębocin	17	89	19,10%
Lubicz Dolny	18	151	11,92%
Gmina	115	794	14,48%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubicz.

WSKAŹNIK NR 2 – REPREZENTUJĄCY SFERĘ SPOŁECZNĄ

MIEJSCOWOŚĆ NALEŻY DO REJONU OBSŁUGI GIMNAZJUM O NISKIM POZIOMIE KSZTAŁCENIA

Tabela 15. Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie gimnazjalnym w sołectwach o powierzchni od 4 km² do 8 km² oraz powyżej 8 km²

Sołectwo	Rejon obsługi szkoły	Rok szkolny 2012/2013	Rok szkolny 2013/2014	Rok szkolny 2014/2015	Przeciętny wynik z 3 lat
Grabowiec	Gimnazjum w Lubiczu Górnym	47%	50%	61%	53%
Młyniec Drugi	Gimnazjum w Grębocinie	54%	53%	64%	57%
Gronowo	Gimnazjum w Grębocinie	54%	53%	64%	57%
Grębocin	Gimnazjum w Grębocinie	54%	53%	64%	57%
Lubicz Dolny	Gimnazjum w Lubiczu Górnym	47%	50%	61%	53%
Przeciętny wynik w województwie	-	52%	51%	52%	52%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubicz.

WSKAŹNIK NR 3 – REPREZENTUJĄCY SFERĘ SPOŁECZNĄ

LICZBA PRZESTĘPSTW MŁODOCIANYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW

Tabela 16. Liczba przestępstw młodocianych na 1000 mieszkańców w sołectwach o powierzchni do 4 km² oraz powyżej 8 km²

Sołectwo	Liczba przestępstw młodocianych	Ludność ogółem	Liczba przestępstw młodocianych na 1000 mieszkańców
Grabowiec	0	794	0,0
Młyniec Drugi	0	668	0,0
Gronowo	0	978	0,0
Grębocin	0	2 718	0,0
Lubicz Dolny	3	2 988	1,0
Gmina	4	19 258	0,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubicz.

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że w żadnym z analizowanych sołectw nie występują po co najmniej dwa problemy społeczne.

Tabela 17. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach o powierzchni powyżej 8 km²

Sołectwa	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych	Miejscowość należy do rejonu obsługi gimnazjum o niskim poziomie kształcenia	Liczba przestępstw młodocianych na 1000 mieszkańców
Grabowiec	16,67%	53%	0,0
Młyniec Drugi	12,50%	57%	0,0
Gronowo	22,50%	57%	0,0
Grębocin	19,10%	57%	0,0
Lubicz Dolny	11,92%	53%	1,0
Średnia dla Gminy	14,48%	52%	0,2

Źródło: Opracowanie własne.

Z powyższych analiz wynika, że problemy społeczne w liczbie 3 zostały zdiagnozowane w sołectwie **Lubicz Górny**. Sołectwo to zostało poddane dalszej analizie pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych.

3.2. Analiza pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych

Przestrzeń zdegradowana, zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” to obecnie nieużytkowane tereny i obiekty, na których realizowano działalności: przemysłowe, wojskowe, eksploatację kopalń, transportowe, rolnicze, infrastruktury komunalnej (związanej z gospodarką wodno-ściekową, odpadami, zaopatrzeniem w energię). Do kategorii przestrzeni zdegradowanych możliwe jest także zaliczenie terenów i obiektów, które pierwotnie pełniły innego rodzaju funkcję (np. usługowe, handlowe, mieszkaniowe, magazynowo-składowe) i nie są obecnie wykorzystywane w tym celu, jeśli możliwa jest ich adaptacja na cele rozwoju społecznego lub gospodarczego, nawet jeśli dojdzie do zmiany funkcji pierwotnej. Specyficznym rodzajem „przestrzeni zdegradowanych” są także tereny i obiekty, w których rozpoczęto realizację zagospodarowania i jej nie zakończono – formalnie nie doszło więc do rozpoczęcia działalności, ale teren jest zajęty przez nieużytkowane obiekty.

Tak rozumiana przestrzeń występuje na terenie **sołectwa Lubicz Górny w postaci obszaru przemysłowego**. Teren obejmuje powierzchnię ok. 1 ha i jest położony na działce nr 40/13. Obszar jest zlokalizowany między ulicami: Bankową, Piaskową oraz planowaną do rewitalizacji ul. Handlową. Znajdowały się na nim magazyny bylej Gminnej Spółdzielni w Lubiczu Górnym. Obecnie na części terenu jest prowadzona działalność gospodarcza, pozostała część jest opuszczona i zdegradowana. Obszar negatywnie wpływa na krajobraz Lubicza Górnego, gdyż jest usytuowany w handlowym centrum wsi i gminy.

3.3. Obszar zdegradowany – podsumowanie analizy

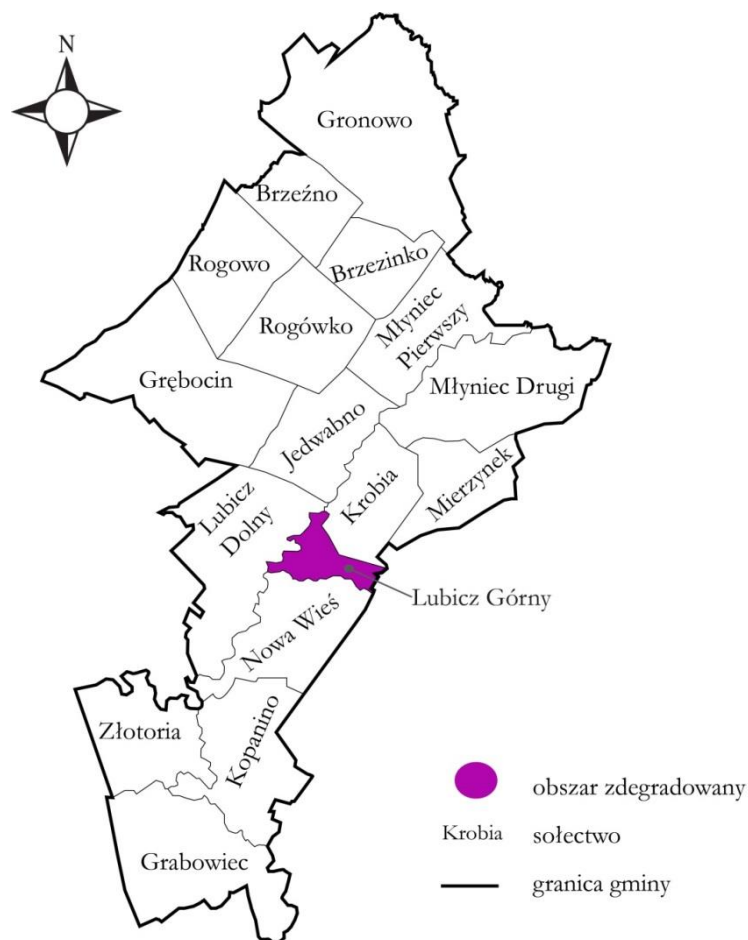
Przeprowadzona analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych oraz analiza pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych wykazała, że obszarem zdegradowanym w gminie jest sołectwo Lubicz Górny. W sołectwie tym występują trzy problemy społeczne oraz przestrzeń zdegradowana w postaci obszaru przemysłowego, dlatego należy je uznać za obszar zdegradowany.

Tabela 18. Powierzchnia i ludność obszaru zdegradowanego na terenie gminy Lubicz

Obszar	Ludność	Udział w całkowitej liczbie mieszkańców gminy	Powierzchnia (km ²)	Udział w całkowitej powierzchni gminy
Obszar zdegradowany – Lubicz Górny	3 545	18,41%	1,38	1,30%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubicz.

Mapa 2. Mapa obszaru zdegradowanego w gminie Lubicz

Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział 4.

Obszar rewitalizacji gminy³

4.1. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji

4.2. Cele rewitalizacji

³ Przedstawione w poniższym rozdziale dane statystyczne dotyczą roku 2015.

4.1. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji

W myśl art. 10 ustawy o rewitalizacji⁴ i „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów, których łączna powierzchnia nie będzie większa niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym portowe i powydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji w Gminie Lubicz obejmuje sołectwo Lubicz Górny, które stanowi 1,3% powierzchni Gminy i jest zamieszkiwane przez 18,41% jej mieszkańców.

Tabela 19. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Lubicz

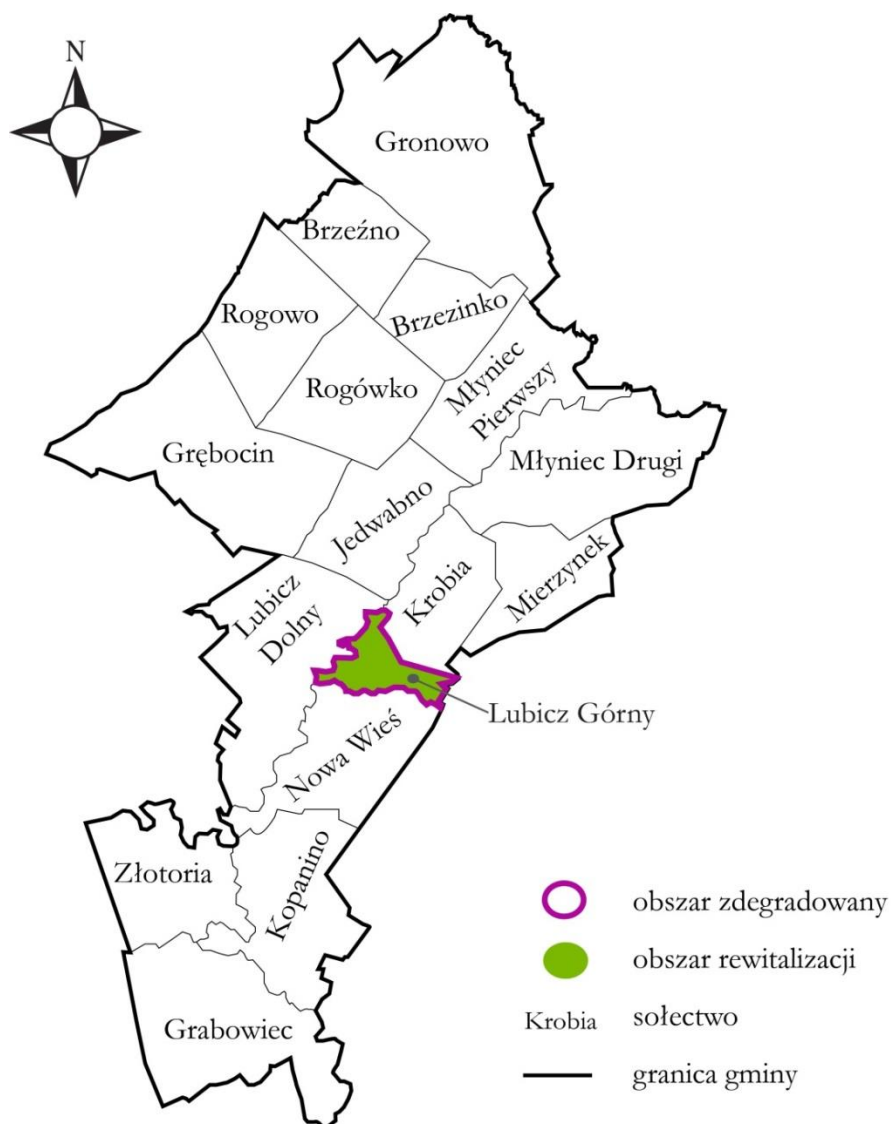
Obszar	Ludność	% ludności gminy	Powierzchnia (km ²)	% powierzchni gminy
Lubicz Górny	3 545	18,41%	1,38	1,30%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubicz.

Zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na tle gminy przedstawia poniższa mapa.

⁴ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777).

Mapa 3. Obszar rewitalizacji w gminie Lubicz

Źródło: Opracowanie własne.

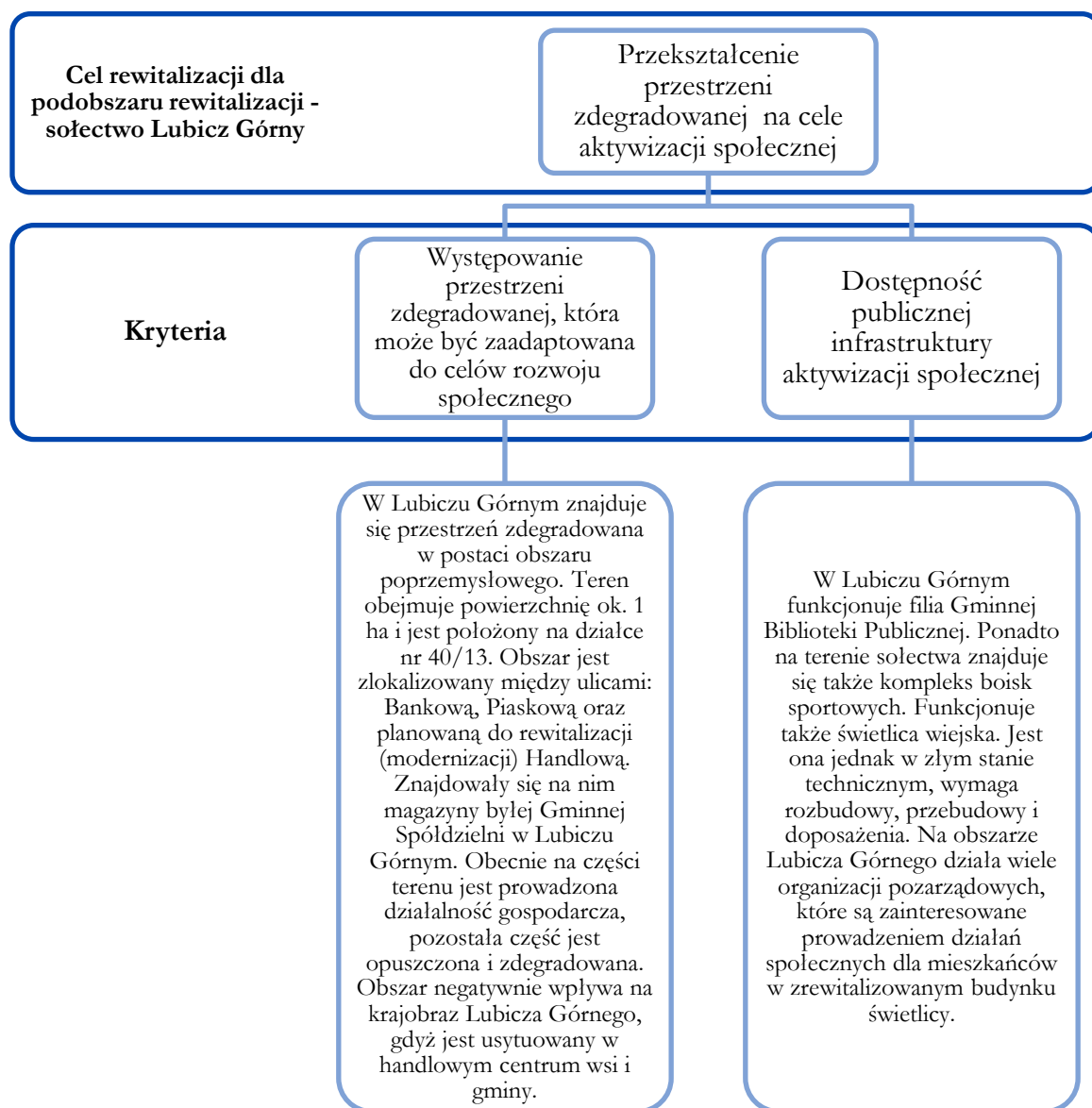
4.2. Cele rewitalizacji

Obszar rewitalizacji spełnia następujący **cel rewitalizacyjny** wskazany w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”:

- **Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej**

Wybór celu został podyktowany stanem kryzysowym występującym na obszarze sołectwa Lubicz Górny. Dla celu określono 2 warunki, których spełnienie oznacza możliwość podjęcia na tym obszarze działań rewitalizacyjnych o określonym kierunku.

Schemat 4. Cel rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Lubicz Górny

Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział 5.

Diagnoza obszaru rewitalizacji

5.1. Lubicz Górny

5.2. Przestrzenie zdegradowane

5.3. Kluczowe zjawiska negatywne i lokalne potencjały zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji

5.1. Lubicz Górny

Rys historyczny

Wieś Lubicz położona jest na granicy dwóch historycznych ziem: dobrzyńskiej i chełmińskiej. W 1292 r. księżna Salomea zezwoliła Krzyżakom na użytkowanie młyna wodnego w Lubesch na rzece Drwęcy. Dodatkowo uposażyła ich wyspą na Drwęcy i wyraziła przy tym zgodę na ufortyfikowanie młyna. W XIV w. młyn lubicki należał do największych młynów wodnych w państwie krzyżackim. W 1451 r. mieszczanie toruńscy skarżyli się podczas zjazdu stanów wielkiemu mistrzowi krzyżackiemu na pobieranie cła za splawiane tratwy rzeką Drwęcą. W 1457 r. król Kazimierz Jagiellończyk za duże zasługi poniesione podczas wojny trzynastoletniej nadał wieś z młynem miastu Toruniowi. W 1505 r. Aleksander Jagiellończyk, a w 1527 r. Zygmunt I Stary nadawali Toruniowi kolejne przywileje na młyn. Od średniowiecza Lubicz był znanym ośrodkiem przemysłowym, w którym oprócz młyna wodnego istniały: cegielnia, folusz (miejsce, w którym obrabiano sukno) oraz miedziennica. Z 1687 r. pochodzi pierwsza wiadomość o papierni lubickiej. W XVIII w. wieś wraz z zespołem młynów zbożowych, cegielnią, foluszem sukienniczym i białoskórnym, garbarnią, hamernią, kuźnicą miedzi, papiernią oraz tartakiem była głównym zapleczem gospodarczo-przemysłowym Torunia.

W 1734 r. wojska króla Stanisława Leszczyńskiego spaliły i zniszczyły ośrodek przemysłowy w Lubiczu. Równie niepomysłny był dla miejscowości początek XIX w., kiedy wojska napoleońskie spaliły przedmieścia Torunia, przygotowując się do obrony twierdzy toruńskiej. Od 1815 r. do 1920 r. na Drwęcy w Lubiczu przebiegała granica pomiędzy zaborem pruskim i rosyjskim dzieląca wieś na dwie części: Lubicz Polski (tzw. Górny) i Lubicz Niemiecki (tzw. Dolny). Jeszcze w XIX w. Drwęca była wykorzystywana do splawiania drewna tratwami. W czasie I wojny światowej Lubicz Polski (tzw. Górny) otrzymał połączenie kolejką wąskotorową przez Lipno z Sierpcem, a w okresie międzywojennym już kolejką normalnotorową z Toruniem i Sierpcem.

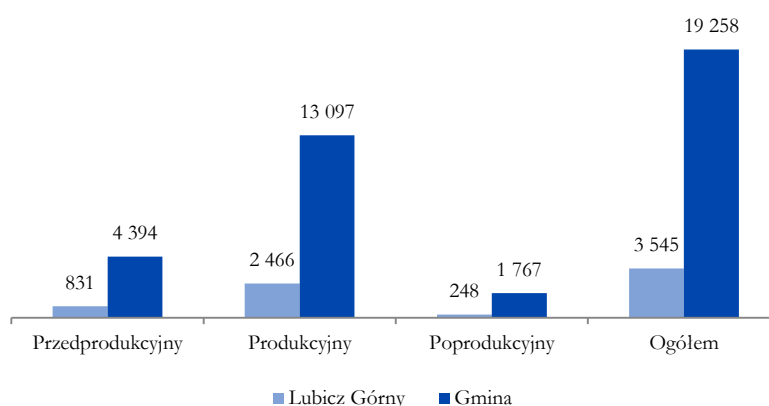
Podstawowe informacje

W skład sołectwa Lubicz Górny wchodzi wieś Lubicz Górny. Obszar sołectwa wynosi 1,38 km² i zamieszkuje go 3 545 osób. Sołectwo położone jest w centralnej części gminy – sąsiaduje z Lubiczem Dolnym, Krobią, i Nową Wsią oraz Brzozówką w gminie Obrowo. Jest ono dobrze skomunikowane z regionem. Przez jego teren przebiega droga krajowa nr 10. Droga łączy granicę państwa z Niemcami w miejscowości Lubieszyn (województwo zachodniopomorskie) i Płońsk (województwo mazowieckie). Przez sołectwo biegnie także droga wojewódzka nr 657 łącząca Złotorię z Lubiczem Górnym. W niedalekim położeniu Lubicza Górnego znajduje się węzeł autostrady A1. Sołectwo położone jest w bliskim sąsiedztwie większego miasta – Torunia. W Lubiczu Górnym funkcjonuje komunikacja autobusowa. Mieszkańcy mogą korzystać z usług Miejskiego Zakładu Komunikacji w Toruniu oraz Arriva Sp. z o.o.

Sytuacja demograficzna

Lubicz Górny zamieszkuje 3 545 osób, z czego 52% stanowią kobiety. Największy udział w ludności Lubicza Górnego stanowią osoby w wieku produkcyjnym – 69,6% mieszkańców. Korzystnie kształtuje się udział osób w wieku poprodukcyjnym, który wynosi 7% i jest niższy od wskaźnika dla gminy – 9,2%. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Lubiczu Górnym, liczony jako stosunek mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym, wynosi 44 i również kształtuje się korzystniej niż wskaźnik dla gminy – 47.

Wykres 4. Struktura wiekowa ludności Lubicza Górnego w 2015 r.

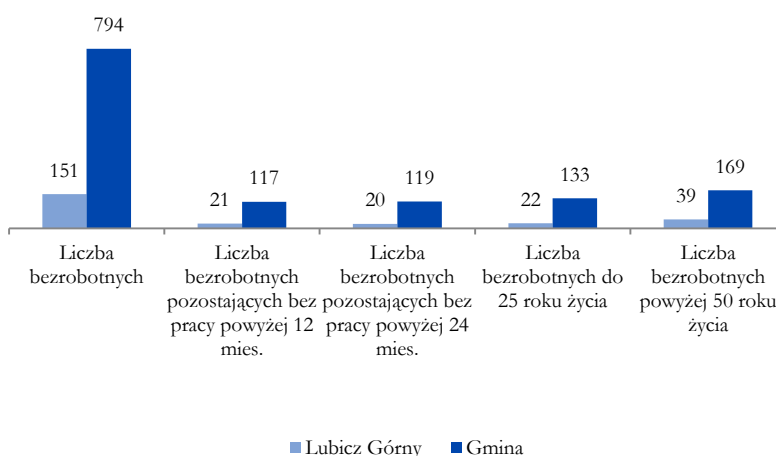

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubicz.

Gospodarka i rynek pracy

W 2015 r. w Lubiczu Górnym liczba bezrobotnych wynosiła 151 osób, z czego 41 było bezrobotnych powyżej 12 miesięcy. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym sołectwa kształtował się na poziomie 6,12% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 6,06%. W Lubiczu Górnym zamieszkiwało 20 osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy, 22 osoby bezrobotne w wieku do 25 roku życia i 39 powyżej 50 roku życia.

Wykres 5. Liczba bezrobotnych w Lubiczu Górnym w 2015 r.

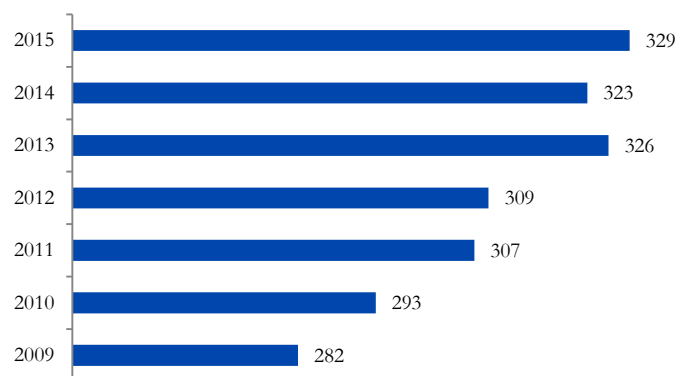

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Toruniu.

W 2015 r. w sołectwie zarejestrowane były 273 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosił w Lubiczu Górnym 11, a jego wartość była taka sama jak wartość wskaźnika dla gminy – 11.

W 2015 r. w Lubiczu Górnym działalność prowadziło 329 podmiotów gospodarczych. Od roku 2009 ich liczba wzrosła o 16,7%.

Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych w Lubiczu Górnym

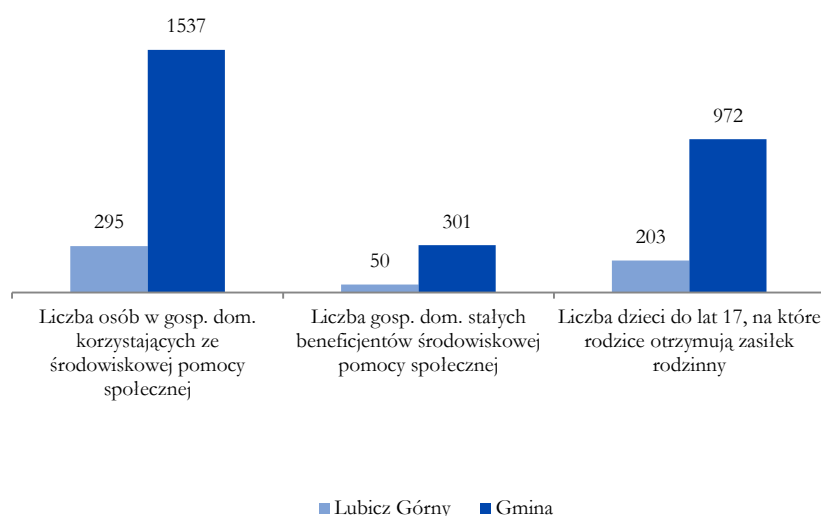

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Pomoc społeczna

W Lubiczu Górnym ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzysta 295 osób (50 gospodarstw domowych). W 2015 r. odsetek osób korzystających z pomocy wynosił 8,32% i był wyższy niż wskaźnik dla gminy – 7,98%. Mniej korzystnie niż średni wskaźnik dla gminy kształtował się także udział liczby dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny – w 2015 r. wynosił on dla Lubicz Górnego 24,43%, dla gminy kształtował się natomiast na poziomie 22,12%.

Wykres 7. Korzystający z pomocy społecznej w Lubiczu Górnym w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubicz.

Ochrona zdrowia

W sołectwie znajdują się Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Lecznice Citomed” Sp. z o.o. w Toruniu: Gabinet Lekarza POZ, Gabinet Pielęgniarki POZ, Gabinet Położnej POZ świadczący dla mieszkańców usługi podstawowej opieki zdrowotnej (POZ).

Ponadto specjalistyczne usługi zdrowotne świadczą przychodnie:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Lecznice Citomed” Sp. z o.o. w Toruniu, Poradnia Położniczo-Ginekologiczna Lubicz
- NZOZ Poradnia Rehabilitacyjna „Revita” w Toruniu Prowadzony Przez Poradnię Rehabilitacyjną „Revita” Sp. z o.o., NZOZ Poradnia Rehabilitacyjna „Revita” w Lubiczu (Dział Fizjoterapii), NZOZ Poradnia Rehabilitacyjna „Revita” w Lubiczu

Bezpieczeństwo publiczne

W 2015 r. na terenie Lubicza Górnego popełniono zostało 1 przestępstwo przez osoby młodociane. Wskaźnik liczby przestępstw na 1000 mieszkańców w sołectwie wyniósł 0,3 i był wyższy od wskaźnika dla gminy (0,2).

Edukacja i sport

W Lubiczu Górnym znajduje się Zespół Szkół nr 1 im. Tadeusza Kościuszki, w którym mieści się Szkoła Podstawowa nr 2 wraz z oddziałem przedszkolnym „Chatka Puchatka” oraz Gimnazjum nr 1. Szkołę założono po I wojnie światowej – w 1919 roku. W chwili obecnej w szkole uczy się prawie 1 000 uczniów i pracuje około 80 nauczycieli.

Zdjęcie 1. Szkoła Podstawowa nr 2 i Gimnazjum nr 1

Źródło: Strona internetowa Urzędu Gminy Lubicz: www.lubicz.pl

Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasisty w Szkole Podstawowej nr 2 za 3 ostatnie lata, tj. 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 wyniósł 59% i był niższy od średniej dla gminy – 62%.

Przeciętny wynik egzaminu gimnazjalnego w Gimnazjum nr 1 za 3 ostatnie lata, tj. 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 wyniósł 53% i był wyższy od średniej dla gminy – 52%.

Przy Zespole Szkół nr 1 mieści się kompleks sportowy „Orlik”. Kompleks składa się z boiska do piłki nożnej z nawierzchnią z trawy syntetycznej, wielofunkcyjnego boiska do piłki siatkowej i koszykówki oraz zespołu budynków socjalnych (szatnia, toalety, prysznice). Kompleks jest odpowiednio oświetlony i ogrodzony oraz przystosowany do korzystania przez osoby niepełnosprawne.

Zdjęcie 2. Kompleks sportowy „Orlik” w Lubiczu Górnym

Źródła: www.orliklubicz.futbolowo.pl

Kultura i zabytki

W sołectwie Lubicz Górny znajdują się obiekty o wartości historycznej i kulturowej, które zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 20. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej zewidencjonowane przez Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zlokalizowane w Lubiczu Górnym

Rodzaj obiektu	Nazwa i lokalizacja obiektu
Obiekty sakralne	■ cmentarz katolicki, nieczynny, (przy kaplicy św. Jana), z 1 ćw. XX w, pow. 0,01 ha (ul. Zdrojów, obok posesji nr 1), zachowany drzewostan ■ cmentarz żydowski, zlikwidowany, z ok. XVIII w, pow. 0,3 ha, obecnie teren osiedla mieszkaniowego z rzemiosłem ■ kaplica, ob. nieużytkowana, ul. Boczna 4, z XIX/XX w. ■ kapliczka Chrystusa Zmartwychwstałego, ul. Lipnowska, z 1 poł. XX w.
Obiekty przemysłowe	■ spichlerze/młyny (obecnie magazyn), ul. Lipnowska 2, murowany z cegły, z 2 ćw. XX w. (ok. 1928 r.) ■ warsztat kołodziejski, obecnie budynek mieszkalny, ul. Warszawska 4, z pocz. XX w.
Zabudowa mieszkaniowa	■ ul. Lipnowska ■ dom (nr 37/39) – murowany z cegły, z pocz. XX w. ■ dom (nr 47) – murowany z cegły, otynkowany, z pocz. XX w. ■ dom (nr 52) – murowany z cegły, otynkowany, z 1 dw. XX w. (ok. 1914 r.) ■ dom (nr 56) – murowany z cegły, otynkowany, z 1 dw. XX w. (ok. 1910 r.) ■ dom (nr 64) – murowany z cegły, z 1 dw. XX w. (ok. 1910 r.) wraz z budynkiem gospodarczym ■ ul. Warszawska ■ dom (nr 27) – murowany z cegły, z pocz. XX w.

Źródło: www.torun.wkg.gov.pl

W Lubiczu Górnym znajduje się kościół parafialny M. B. Częstochowskiej i św. Wacława.

Zdjęcie 3. Kościół parafialny M. B. Częstochowskiej i św. Wacława

Źródło: www.diecezja.wloclawek.pl

W Lubiczu Górnym funkcjonuje Filia Gminnej Biblioteki Publicznej. Filia od września 1991 roku umiejscowiona była w budynku szkoły podstawowej, zajmując pomieszczenie o powierzchni 30 m² i posiadając 6 miejsc dla czytelników. Biblioteka funkcjonowała w dwóch pomieszczeniach. Księgozbiór podzielony był na literaturę piękną dla dzieci i młodzieży oraz literaturę piękną dla dorosłych i znajdował się w wypożyczalni. W drugim pomieszczeniu funkcjonował księgozbiór podręczny, czytelnia i zbiory z zakresu literatury popularnonaukowej. Od kwietnia 2010 r. Filia działa w nowym lokalu o powierzchni 84 m² zlokalizowanym także w Lubiczu Górnym.

Organizacje pozarządowe

Na terenie sołectwa działają organizacje pozarządowe, których celem jest aktywizacja i integracja lokalnej społeczności. Do najaktywniejszych należą: Klub Seniora „Lubiczanie”, Stowarzyszenie Inicjatyw Artystycznych, Uczniowski Klub Sportowy „Drwęca Novar” przy Zespole Szkół Nr 1 oraz Lubicki Klub Sportowy „Sokół”.

Infrastruktura społeczna

W Lubiczu Górnym znajduje świetlica wiejska. Budynek jest w złym stanie technicznym, wymaga rozbudowy, przebudowy i doposażenia.

Zdjęcie 4. Świetlica wiejska przy ul. Boczna w Lubiczu Górnym

Źródło: Opracowanie własne.

W Lubiczu Górnym brakuje centrum (wyodrębnionej przestrzeni publicznej) miejscowości, pełniącego funkcje społeczne, kulturalne i sportowo-rekreacyjne dla mieszkańców. Na centrum miejscowości mogłaby zostać zaadaptowana ul. Handlowa i Spółdzielcza oraz leżący w ich sąsiedztwie zaniedbany teren. Obecnie obszar ten jest zdegradowany zarówno architektonicznie i gospodarczo. Po przebudowaniu ulicy na deptak, stałaby się ona miejscem przyjaznym dla przedsiębiorców, zainteresowanych tworzeniem punktów handlowych i usługowych. Z drugiej zaś strony, zrewitalizowana ulica umożliwiłaby rewitalizację społeczną, m. in. poprzez realizację imprez kulturalnych (wystaw fotografii, prezentacji zespołów młodzieżowych i innych). Odnowa i zagospodarowanie terenu wpłynęłyby pozytywnie na rozwój przedsiębiorczości oraz wzrost aktywizacji i integracji społecznej mieszkańców.

Zdjęcie 5. ul. Handlowa i teren do niej przyległy

Źródło: Opracowanie własne.

Infrastruktura przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Na terenie Lubicz Górnego, między ul. Widokową, Piaskową, Polną i Zdrojową, znajduje się obszar leśny. Teren ten wymaga zagospodarowania i uporządkowania. Mógłby on pełnić funkcję parku rekreacyjno-wypoczynkowego dla mieszkańców, którego obecnie brakuje na terenie miejscowości.

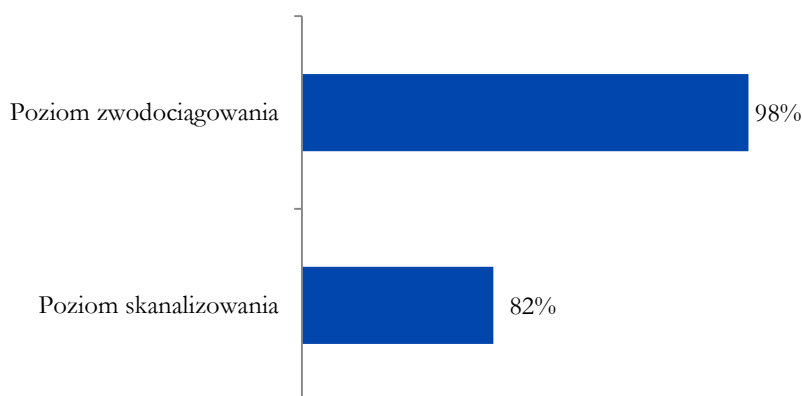
Zdjęcie 6. Obszar leśny w Lubiczu Górnym

Źródło: Opracowanie własne.

W Lubiczu Górnym do sieci wodociągowej podłączonych jest 98% nieruchomości (więcej niż w gminie – 96%), zaś do sieci kanalizacyjnej 82% (więcej niż w gminie – 40%). Pozostałe nieruchomości posiadają przydomowe oczyszczalnie ścieków lub zbiorniki wybieralne. Na terenie sołectwa funkcjonuje oczyszczalnia komunalna utylizująca ścieki bytowo-gospodarcze.

Wykres 8. Poziom zwodociągowania i skanalizowania Lubicza Górnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubicz.

5.2. Przestrzeń zdegradowane

W sołectwie Lubicz Górny znajduje się przestrzeń zdegradowana w postaci obszaru poprzemysłowego. Teren obejmuje powierzchnię ok. 1 ha i jest położony na działce nr 40/13. Obszar jest zlokalizowany między ulicami: Bankową, Piaskową oraz planowaną do rewitalizacji ul. Handlową. Znajdowały się na nim magazyny byłej Gminnej Spółdzielni w Lubiczu Górnym. Obecnie na części terenu jest prowadzona działalność gospodarczą, pozostała część jest opuszczona i zdegradowana. Obszar negatywnie wpływa na krajobraz Lubicza Górnego, gdyż jest usytuowany w handlowym centrum wsi i gminy.

Obiekt przemysłowe znajdujące się w sołectwie:

- spichlerze/młyny (obecnie magazyn), ul. Lipnowska 2, murowany z cegły, z 2 dw. XX w. (ok. 1928 r.)
- warsztat kołodziejski, obecnie budynek mieszkalny, ul. Warszawska 4, z pocz. XX w.

Podsumowanie analizy wskaźnikowej

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla miejscowości	Wartość wskaźnika dla gminy
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem	7%	9,18%
Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym	10,06%	13,49%
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	6,12%	6,06%
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym	1,66%	1,8%
Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	13,25%	14,48%
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	8,32%	7,98%
Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem	4,64%	6,28%
Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	24,43%	22,12%
Liczba przestępstw młodocianych na 1000 mieszkańców	1,2	0,9

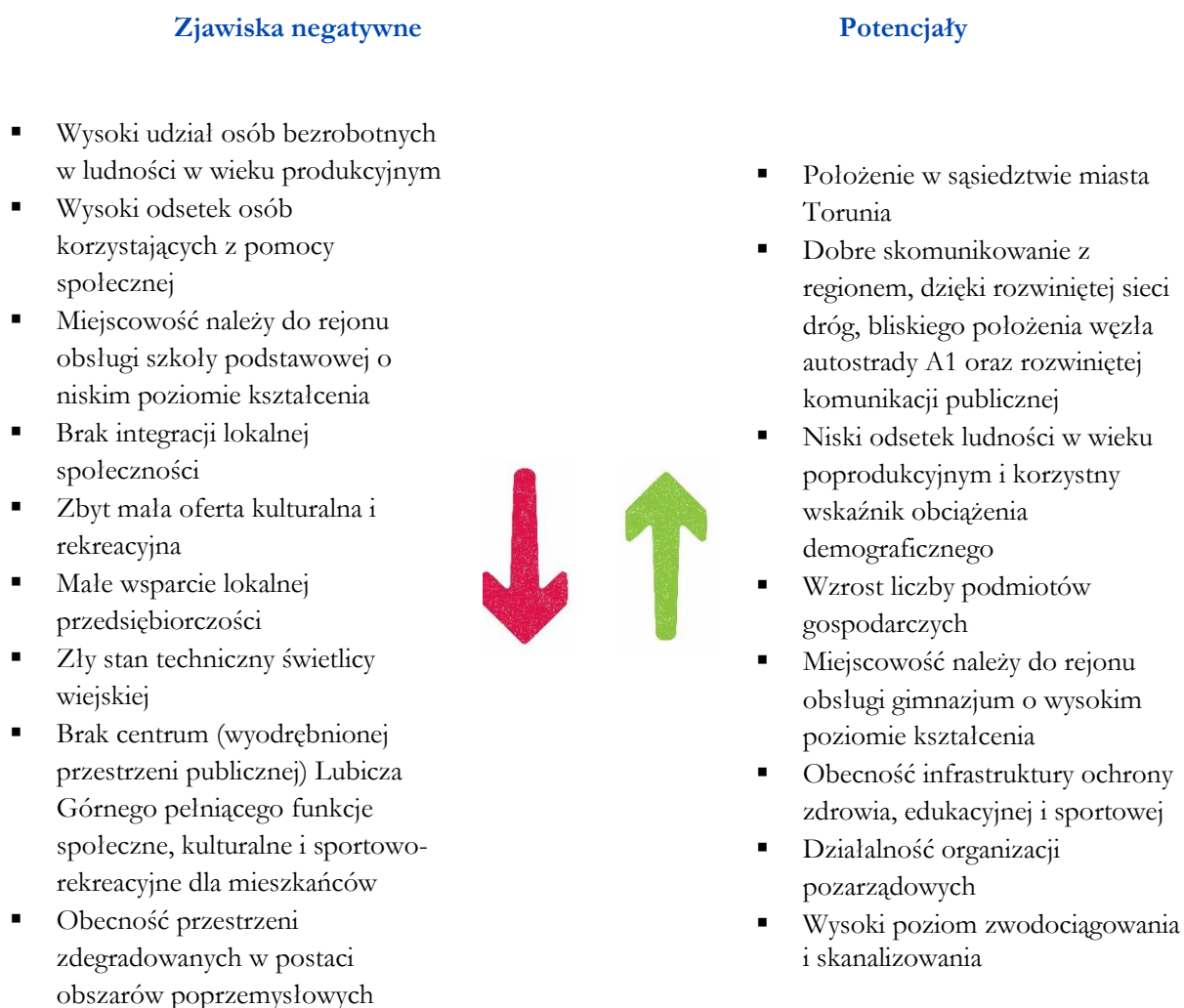
Legenda

	Wartości wskaźnika korzystne w stosunku do średniej dla gminy
	Wartości wskaźnika niekorzystne w stosunku do średniej dla gminy
	Wartości wskaźnika dla gminy

5.3. Kluczowe zjawiska negatywne i lokalne potencjały zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji

Poniższa tabela zawiera podsumowanie diagnozy obszaru rewitalizacji. Zostały w niej przedstawione negatywne zjawiska oraz główne potencjały występujące na obszarze rewitalizacji.

Schemat 5. Kluczowe zjawiska negatywne i lokalne potencjały zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział 6.

Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Dla optymalnego przygotowania procesu rewitalizacji, pierwszym krokiem było przeprowadzenie pełnej diagnozy problemów z jakimi borykają się mieszkańcy i użytkownicy gminy Lubicz. Na tej podstawie zdefiniowana została wizja zmiany (odnowy) obszaru wymagającego rewitalizacji, czyli sołectwo Lubicz Górny. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego obejmuje okres do 2023 r. i odnosi się do wszystkich sfer, w których zdiagnozowano problemy.

Ważne przy określaniu wizji było poznanie oczekiwań społeczeństwa wobec zamierzonej rewitalizacji danego obszaru – dotyczy to zarówno mieszkańców i użytkowników obszaru rewitalizacji, jak i wszystkich, na których będą mieć wpływ podjęte działania rewitalizacyjne. Przeprowadzone spotkania z mieszkańcami oraz badanie ankietowe wskazały najbardziej oczekiwane efekty procesu rewitalizacji. Na ich podstawie sformulowano poniższą wizję obszaru rewitalizacji.

W wyniku przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych w Lubiczu Górnym, miejscowość ta stanie się miejscem bezpiecznym, zamieszkiwanym przez aktywnych społecznie i zawodowo mieszkańców. Będzie to miejsce, w którym dzięki przeprowadzonym projektom zmniejszy się poziom bezrobocia, uzależnienia od korzystania z pomocy społecznej oraz zwiększy się poziom bezpieczeństwa. Sołectwo będzie posiadało urządzoną przestrzeń publiczną przy ul. Handlowej, która znacząco ożywi to miejsce i pozwoli na prowadzenie szeregu projektów społecznych, integrujących społeczność lokalną. W Lubiczu Górnym na deptaku odbywały się będą lokalne pikniki, imprezy i koncerty zorganizowane dla wszystkich mieszkańców, a ludzie młodzi zyskają miejsce, gdzie będą mogli realizować ideę wolontariatu, rozwijać swoje zainteresowania i pasje m. in. muzyczne, taneczne, artystyczne oraz przedstawiać publicznie efekty swoich działań. Dzięki takim działaniom młodzież otrzyma alternatywę spędzania czasu wolnego, co docelowo wpłynie na zmniejszenie poziomu przestępczości wśród młodocianych. Przestrzeń publiczna przy ul. Handlowej zostanie zorganizowana w taki sposób, by ożywić sołectwo nie tylko społecznie, ale także gospodarczo. Przy deptaku przedsiębiorcy zbudują pawilony handlowo – usługowe. W jednym z pawilonów mieścić się będą punkty handlowe typu warzywniak, cukiernia, piekarnia, gabinet fryzjerski czy kosmetyczny, w drugim mieścić się będzie restauracja i hotel.

W Lubiczu Górnym dzięki przeprowadzonym działaniom rewitalizacyjnym zmniejszy się bezrobocie i stopień uzależnienia od korzystania z pomocy społecznej. W dostosowanej do potrzeb mieszkańców, prężnie działającej świetlicy wiejskiej odbywały się będą działania aktywizacji zawodowej (szkolenia, warsztaty, poradnictwo indywidualne itp.), dzięki którym bezrobotni uzyskają nowe kwalifikacje i kompetencje, które pozwolą im na znalezienie zatrudnienia. Posiadanie stałego źródła dochodu pozwoli im na uniezależnienie się od świadczeń pomocy społecznej. Nie wyklucza się, że część z osób bezrobotnych znajdzie zatrudnienie w przedsiębiorstwach zlokalizowanych przy urządzonym deptaku.

W efekcie podjęcia wszystkich powyższych działań znacząco poprawi się sytuacja sołectwa – Lubicz Górny stanie się miejscem ożywionym zarówno społecznie, jak i gospodarczo, zamieszkiwanym przez aktywną i zintegrowaną ze sobą społeczność.

Schemat 6. Wizja obszaru rewitalizacji – Lubicz Górny

Źródło: Opracowanie własne.

Wizję pozwolą zrealizować wskazane w rozdziale 7 cele i kierunki działań.

Rozdział 7.

Cele rewitalizacji i kierunki działań

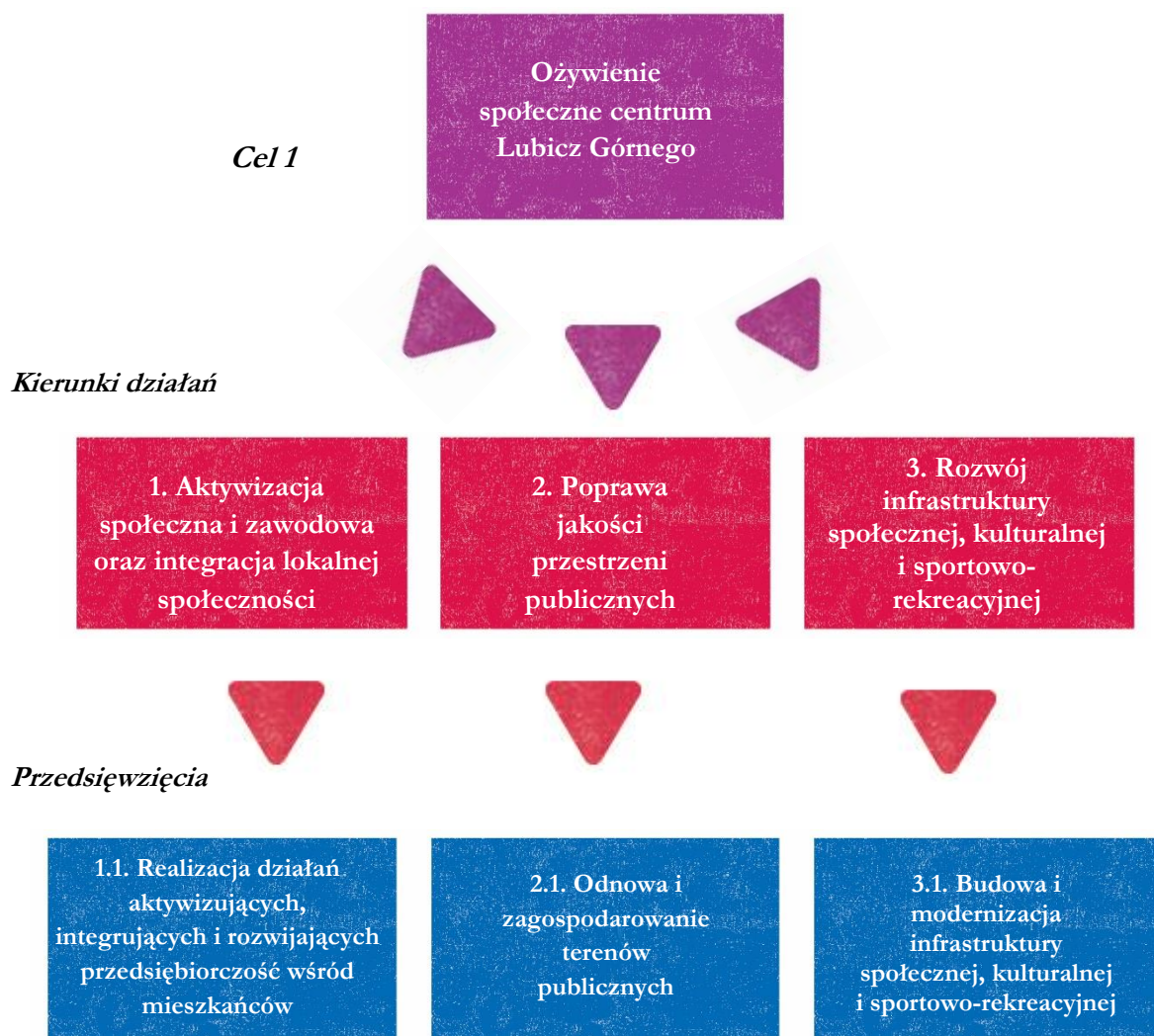
7.1. Cele, kierunki działań i przedsięwzięcia

7.2. Wskaźniki

7.1. Cele, kierunki działań i przedsięwzięcia

W odpowiedzi na problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy i konsultacji społecznych wyznaczono odpowiadające im cele rewitalizacji odnoszące się przede wszystkim do sfery społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Poniżej sformułowane cele są pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023 i są ukierunkowane na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim. Każdy cel został opisany przy pomocy skwantyfikowanych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi. Do każdego z celów rewitalizacji przypisano konkretne kierunki działań. Stanowią one zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonych celów.

Schemat 7. Cel 1, kierunki działań i przedsięwzięcia

Źródło: Opracowanie własne.

7.2. Wskaźniki

Każdy z celów został opisany skwantyfikowanymi wskaźnikami, z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi planowanymi do osiągnięcia w 2023 r.

Tabela 21. Wskaźniki dla celów rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy	Rok docelowy
Cel 1: Ożywienie społeczne centrum Lubicz Górnego		
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	6,12%	5,63%
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogólnej	8,32%	7,98%
Liczba przestępstw młodocianych na 1000 mieszkańców	0,3	0,0
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna	0	95 osób
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	2 szt.
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0	780 m ²

Źródło: *Opracowanie własne*

Rozdział 8.

Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Dla zapewnienia osiągnięcia wyznaczonych celów oraz wyprowadzenia obszarów rewitalizowanych ze stanu kryzysowego, a także zrealizowania wytyczonych kierunków działań niezbędne jest wskazanie głównych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Na przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się projekt lub grupa projektów i innych działań w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, wynikających z programu rewitalizacji i logicznie powiązanych z treścią oraz celami programu.

W poniższej tabeli wskazano kluczowe dla procesu rewitalizacji przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne nastawione na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów.

Kolejna tabela zawiera zbiorczy opis tzw. uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których realizacja również przyczyni się do osiągnięcia założonych efektów rewitalizacji, a których dokładne określenie na tym etapie nie jest możliwe.

Tabela 22. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ⁵	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
CEL REWITALIZACJI: Ożywienie społeczne centrum Lubicza Górnego									
KIERUNEK DZIAŁAŃ: 1. Aktywizacja społeczna i zawodowa oraz integracja lokalnej społeczności									
Lubicz Górny	1.1. Realizacja działań aktywizujących, integrujących i rozwijających przedsiębiorczość wśród mieszkańców	Centrum Aktywności Lokalnej „Boczna 4” (działanie 11.1. RPO WK-P)	S	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubiczu	Projekt adresowany jest do młodzieży z terenu Gminy Lubicz. W ramach projektu przewidziano następujące zadania: Akademia lidera, Integracja społeczna, Integracja zawodowa. Dzięki uczestnictwu w projekcie młodzież będzie mogła spotkać się z rówieśnikami w czasie wolnym, uczyć się wolontariatu, rozwijać swoje pasje, korzystać z poradnictwa, brać udział w szkoleniach, pod okiem animatorów przeprowadzać projekty aktywizujące społeczność lokalną. ▪ Akademia lidera – celem zadania jest zaangażowanie młodzieży w sprawy lokalnego środowiska i przygotowanie do działań w środowisku lokalnym, a co za tym idzie przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Spotkania edukacyjne będą odbywać się raz w miesiącu i podczas tych spotkań grupa będzie otrzymywała zadanie na następny miesiąc, które będzie miała zrealizować podczas integracji społecznej wraz z animatorami.	Lubicz Górny ul. Boczna 4; Lubicz Górny ul. Handlowa – przyszły deptak	345.000,00	Prognozowane rezultaty: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 35 Prognozowane produkty: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] - 35	Ewidencja uczestników projektu, dokumentacja projektowa.

⁵ S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny

				▪ Integracja społeczna – nadzorowana przez animatorów realizacja przedsięwzięć dla społeczności lokalnej według metody CAL- zadanie zlecane młodzieży podczas Akademii Lidera: np. pikniki, imprezy dla dzieci, święto ulicy Handlowej itp. W ramach zadania realizowane będą również Alternatywne Formy Spędzania Czasu Wolnego (teatr, kino, basen, wyjazdy integr.) oraz poradnictwo indywidualne (pedagogiczne, psychologiczne, prawne). ▪ Realizacja cyklu „Spotkania z pasją” na terenie świetlicy przy ul. Bocznej 4 oraz amfiteatru i deptaka w ul. Handlowej: - w części pierwszej – 4 spotkania z ludźmi z pasją, którzy osiągnęli sukces zawodowy poprzez realizację własnych pasji, a pochodzili ze środowisk wiejskich (muzycy, tancerze, artyści), w części drugiej przygotowania do publicznej prezentacji własnych pasji – warsztaty fotograficzne, malarskie, hip-hop i DJ, e-sportowe, taneczne, w części trzeciej - w okresie od maja do października – publiczna prezentacja umiejętności ludzi młodych z Lubicza Górnego pod hasłem „Młodzi lubiczanie” w formie następujących imprez: 1. Pokaz fotografii – deptak ul. Handlowa oraz pokaz prac plastycznych -deptak ul. Handlowa 2. Konkurs DJ i hip-hop – amfiteatr ul. Handlowa 3. Turniej E-SPORT (odciąganie młodzieży od gier elektronicznych z przemocą, pokazanie zalet e-sportu non-violence) 4. Lubicz Dance Show – pokazy grupy tanecznej młodzieży, amfiteatr ul. Handlowa Celem projektu jest zbudowanie na deptaku				
--	--	--	--	--	--	--	--	--

					przy ul. Handlowej miejsca trwałej prezentacji osiągnąć ludzi młodych, celem odciążania jej od zjawisk patologicznych oraz przestępczości, poprzez zainteresowanie kulturą wyższą.				
Lubicz Górny	1.1. Realizacja działań aktywizujących, integrujących i rozwijających przedsiębiorczość wśród mieszkańców	Klub Integracji Społecznej „Nad Drwęcą” (działanie 11.1. RPO WK-P)	S	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubiczu	Celem projektu jest aktywizacja społeczna i zawodowa bezrobotnych mieszkańców Gminy Lubicz. Projekt jest odpowiedzią na rosnący problem wykluczenia społecznego wśród mieszkańców gminy. Jego celem jest wykorzystanie podmiotów ekonomii społecznej działających od lat na terenie Gminy Lubicz do aktywizacji osób tego wymagających. W rezultacie uczestnictwa w projekcie osoby te podejmą pracę, zmniejszy się liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Wszystkie działania mają na celu aktywizację społeczno-zawodową: 1. Zajęcia w Klubie Integracji Społecznej odbywające się w świetlicy środowiskowej na terenie Gminy Lubicz, skierowane do osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Lubicz: ▪ warsztaty interpersonalne i przeciwdziałania przemocy, ▪ doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy ▪ warsztaty gotowania i gospodarowania budżetem domowym, ▪ warsztaty komputerowe ▪ poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, terapeutyczne) ▪ alternatywne formy spędzania czasu wolnego 2. Szkolenia zawodowe indywidualnie dobrane dla uczestników projektu Półroczne staże zawodowe u pracodawców indywidualnie dobrane dla każdego z uczestników projektu	Lubicz Górny ul. Boczna 4; Lubicz Górny ul. Handlowa – przyszyły deptak	310.000,00	Prognozowane rezultaty: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu - 30 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) -12 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 30 Prognozowane produkty: Liczba osób	Ewidencja uczestników projektu, dokumentacja projektowa.

								zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] - 30	
Lubicz Górny	.1. 1. Realizacja działań aktywizujących, integrujących i rozwijających przedsiębiorczość wśród mieszkańców	„Więcej wiem, jestem bezpieczny, lepiej pomagam” (Fundusz Inicjatyw Obywatelskich)	S	Organizacje pozarządowe / GOPS	Organizacja cyklu otwartych spotkań młodzieży ze służbami porządkowymi, celem wyrabiania nawyków praworządności, odpowiedniego reagowania na zagrożenia oraz wyrabiania szacunku dla służb zajmujących się bezpieczeństwem publicznym. Celem projektu będzie zorganizowanie pięciu spotkań w amfiteatrze w Lubiczu Górnym, gdzie w atrakcyjnej formule ukazane zostaną różne formy działania służb zajmujących się bezpieczeństwem publicznym: spotkania z policjantami na motocyklach, prezentacja psów policyjnych i metod poszukiwania przestępców, spotkania ze strażakami z OSP – pierwsza pomoc, zachowanie się w trakcie zagrożenia W zamyśle projektu jest kontynuacją spotkań w formie corocznych 2-3 spotkań plenerowych na terenie amfiteatru przy ul. Handlowej	Lubicz Górny ul. Handlowa – przyszły deptak	50 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 30 Prognozowane produkty: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] - 30	Ewidencja uczestników projektu, dokumentacja projektowa
CEL REWITALIZACJI: Wzrost aktywności społecznej, ożywienie społeczne KIERUNEK DZIAŁAŃ: 2. Poprawa jakości przestrzeni publicznych									
Lubicz Górny	2.1. Odnowa i zagospodarowanie terenów publicznych	Urządzenie przestrzeni publicznej na potrzeby rewitalizacji społecznej	PF	Gmina Lubicz	Aktualnie jest to teren poprzemysłowy, w dużej mierze zdegradowany zarówno architektonicznie, jak i gospodarczo. W ramach inwestycji przewiduje się budowę deptaka o szerokości ok. 20 m i długości ok.	Lubicz Górny, ul. Handlowa	1.500.000,00	Prognozowane rezultaty: Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych	Protokół odbioru, dokumentacja projektowa.

		poprzez budowę ul. Handlowej i Spółdzielczej w Lubiczu Górnym (działanie 7.1. RPO WK-P)			200 m, o podłożu z ozdobnych płyt granitowych, z oświetleniem ulicznym (ozdobnym). Na końcu planowanego deptaka założono budowę otwartego amfiteatru z krytą sceną. W centrum deptaka planuje się montaż fontanny. Na deptaku ustawione zostaną również witryny, w których swoje prace prezentować będą mogli lokalni twórcy. Po obydwu stronach deptaka zaplanowano możliwość budowy pawilonów handlowych i gastronomicznych - od strony północnej parterowych, od południowej - maksymalnie dwupiętrowych, z funkcją hotelowo - gastronomiczną i usługową. Nowopowstały deptak pozwoli z jednej strony na rozwój działalności gospodarczej na tym obszarze (przyciągnie inwestorów zainteresowanych tworzeniem punktów handlowych i usługowych na tym odnowionym obszarze), z drugiej zaś będzie miejscem ukształtowanym architektonicznie w sposób taki, aby to miejsce stało się źródłem identyfikacji mieszkańców. Na obszarze tym planuje się stworzenie infrastruktury umożliwiającej prowadzenie działań rewitalizacji społecznej w formie imprez kulturalnych (wystawy fotografii, prezentacje zespołów młodzieżowych).			obszarach - 6 Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych Obszarów -3 000 Prognozowane produkty: Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach -1 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją - ok. 500 m2.	
CEL REWITALIZACJI: Wzrost aktywności społecznej, ożywienie społeczne KIERUNEK DZIAŁAŃ: 3. Rozwój infrastruktury społecznej, kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej									
Lubicz Górny	3.1. Budowa i modernizacja infrastruktury społecznej, kulturalnej i sportowo-	Przebudowa i rozbudowa świetlicy w Lubiczu Górnym (działanie 7.1.	T	Gmina Lubicz	Budynek świetlicy znajduje się w złym stanie technicznym. Remontu i modernizacji wymagają instalacje wewnętrzne (elektryczna, wodociągowa, kanalizacyjna), a także ściany i sufity oraz podłogi. Remontu i modernizacji wymagają toalety.	Lubicz Górny, ul. Boczna 4	1.200.000,00	Prognozowane rezultaty: Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych Obszarów -	Protokół odbioru, decyzja o pozwoleniu na użytkowanie, ewidencja osób korzystających

	rekreacyjnej	RPO WK-P)		W ramach realizacji inwestycji zakupione zostanie wyposażenie świetlicy: krzesła, stoły, rzutnik multimedialny, nagłośnienie, telewizor itp., wyposażenie kuchni oraz meble kuchenne, gabloty i szafy do pomieszczenia głównego świetlicy.			100/mies. Prognozowane produkty: Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 1 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją - Świetlica zajmuje powierzchnię 280 m2 (teren), a jej pow. użytkowa to 200 m2	z oferty świetlicy
--	--------------	-----------	--	--	--	--	---	--------------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie fiszek projektowych.

Tabela 23. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia ⁶	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne
1	2	3	4
CEL REWITALIZACJI: Ożywienie społeczne centrum Lubicz Górnego			
Kierunek działań: Rozwój infrastruktury społecznej, kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej			
Lubicz Górny	1	PF	Utworzenie parku rekreacyjno-wypoczynkowego w Lubiczu Górnym poprzez zagospodarowanie obszaru leśnego na działce nr 2014/18 pom. ul. Widokową, Piaskową, Polną i Zdrojową w Lubiczu Górnym realizacja 2017, koszt ok. 470 tys. zł
Lubicz Górny	2	T	Budowa ulicy Spółdzielczej, Bankowej i Piaskowej w Lubiczu Górnym realizacja 2017-2018, koszt ok. 1,3 mln zł
Lubicz Górny	3	T	Budowa basenu w Lubiczu Górnym, wraz z infrastrukturą rekreacyjną i towarzyszącą Realizacja 2016-2018, koszt ok. 23 mln zł
Lubicz Górny	4	T	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół nr 1 w Lubiczu Górnym realizacja 2017-2018, koszt ok. 5,778 mln zł
Lubicz Górny	5	T	Budowa kanalizacji sanitarnej w Lubiczu Górnym w ramach projektu „Uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Lubicz” realizacja 2017-2019, koszt ok. 1,7 mln zł
Lubicz Górny	6	PF/T	Budowa pawilonów handlowo - usługowych przy ul. Handlowej w Lubiczu Górnym Realizacja 2018-2020, koszt ok. 4 mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie fiszek projektowych.

⁶ S – społeczny, G – gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T – techniczny

Rozdział 9.

Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

9.1. Formuła projektów zintegrowanych

9.2. Komplementarność przestrzenna

9.3. Komplementarność problemowa

9.4. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

9.5. Komplementarność źródeł finansowania

9.1. Formuła projektów zintegrowanych

Podczas programowania procesu rewitalizacji nadrzędną zasadą jaką kierowano się przy wyborze projektów rewitalizacyjnych było zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach, przede wszystkim przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Zastosowano również tzw. **formułę projektów zintegrowanych**, która polega na tym, że w przypadku realizacji projektów infrastrukturalnych, planuje się również zrealizować projekty „miękkie” finansowane m. in. ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, ukierunkowane na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na podobszarach wskazanych do rewitalizacji, którym podporządkowany zostanie projekt infrastrukturalny. Poniższe schematy przedstawiają koncepcję zintegrowania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z przykładowymi projektami realizowanymi w ramach tych przedsięwzięć.

Tabela 24. Koncepcja zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Projekt wiodący	Projekt uzupełniający	Projekt dodatkowy
Centrum Aktywności Lokalnej „Boczna 4”	Urządzenie przestrzeni publicznej na potrzeby rewitalizacji społecznej poprzez budowę ulicy Handlowej i Spółdzielczej w Lubiczu Górnym	„Więcej wiem, jestem bezpieczny, lepiej pomagam”
Uzasadnienie zintegrowania		
Jednym ze zdiagnozowanych w Lubiczu Górnym problemów społecznych, na podstawie których obszar ten został wskazany jako obszar zdegradowany, na którym należy prowadzić działania rewitalizacyjne był problem związany z bezpieczeństwem, mierzony wskaźnikiem „Liczba przestępstw młodocianych na 1000 mieszkańców”. Próba rozwiązania tego problemu jest podjęcie szeregu działań skierowanych do lokalnej młodzieży, polegających m. in. na: ▪ zaangażowaniu młodzieży w sprawy lokalnego środowiska, ▪ organizacji spotkań edukacyjnych, ▪ organizacji przez młodzież pikników, imprez i świąt lokalnych, ▪ udziale w poradnictwie indywidualnym, ▪ rozwijaniu własnych pasji i prezentacji ich miejscowej społeczności (np. pokaz fotografii, konkurs DJ i hip-hop, turniej e-sport, Lubicz Dance Show) ▪ organizacji cyklu otwartych spotkań młodzieży ze służbami porządkowymi, celem wyrabiania nawyków praworządności, odpowiedniego reagowania na zagrożenia oraz wyrabiania szacunku dla służb zajmujących się bezpieczeństwem publicznym. Dzięki uczestnictwu w tego typu działaniach młodzież będzie mogła spotkać się z rówieśnikami, uczyć się wolontariatu, rozwijać swoje pasje, korzystać z poradnictwa, brać udział w szkoleniach, podejmować działania mające na celu aktywizację społeczności lokalnej, wyrabiać nawyki praworządności. W efekcie zaplanowanych działań młodzież znajdzie alternatywę spędzania czasu wolnego, a więc może mieć to przełożenie na spadek przestępstw wśród młodocianych. Planuje się, że powyżej wskazane działania zostaną zrealizowane w ramach dwóch projektów „Centrum Aktywności Lokalnej Boczna 4” realizowanym przez GOPS w Lubiczu oraz „Więcej wiem, jestem bezpieczny, lepiej pomagam” realizowanym przez organizacje pozarządowe we współpracy z GOPS. Jednakże aby móc młodzieży zaproponować powyżej opisaną ofertę spędzania czasu wolnego niezbędne jest posiadanie odpowiednio zagospodarowanego miejsca, w którym skierowane do nich działania mogłyby się odbywać. Obecnie w Gminie nie ma takiej przestrzeni, która pozwoliłaby na realizację projektów w zaplanowanym zakresie. Jednak w Lubiczu Górnym znajduje się zdegradowany teren przemysłowy o pow. ok. 500 m², który odpowiednio zagospodarowany, z powodzeniem nadawałby się do realizacji przedsięwzięć skierowanych do młodzieży w zakresie powyżej opisanym. Zagospodarowanie tego terenu polegałoby na budowie deptaka o szerokości ok. 20 m i długości ok. 200 m o podłożu z ozdobnych płyt granitowych z oświetleniem ulicznym. Na końcu planowanego deptaka zaplanowano budowę amfiteatru z krytą sceną. W centrum deptaku planuje się natomiast umiejscowienie fontanny. Przy deptaku ustawione zostaną witryny, z przeznaczeniem ich na prezentację prac lokalnych twórców (m. in. pokaz fotografii). Na deptaku odbywałyby się pokazy taneczne hip-hop,		

spotkania z policjantami na motorach czy prezentacje psów policyjnych, a w amfiteatrze graliby DJ-e oraz można by zorganizować Dance Show. Amfiteatr byłby również doskonałym miejscem do organizacji pikników, imprez i świąt lokalnych. Tak przygotowana infrastruktura byłaby idealnym miejscem integracji społeczności lokalnej, w tym przede wszystkim młodzieży.

Docelowo tak uporządkowany i zagospodarowany teren miałby stać się także miejscem rozwoju działalności gospodarczej – po obu stronach deptaka zaplanowano możliwość budowy przez prywatnych przedsiębiorców pawilonów handlowo – usługowych i gastronomicznych z funkcją hotelową (projekt „Budowa pawilonów handlowo - usługowych przy ul. Handlowej w Lubiczu Górnym” wskazany na liście uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych”).

Projekt wiodący	Projekt uzupełniający	Projekt dodatkowy
Klub Integracji Społecznej „Nad Drwęcą”	Przebudowa i rozbudowa świetlicy w Lubiczu Górnym	Centrum Aktywności Lokalnej „Boczna 4”

Uzasadnienie zintegrowania

Lubicz Górny został wyznaczony jako obszar zdegradowany i do rewitalizacji także ze względu na fakt, że zdiagnozowano tam problemy związane z bezrobociem (mierzone wskaźnikiem udziału bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym) i uzależnieniem od korzystania z pomocy społecznej (mierzone wskaźnikiem udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem). Próbę rozwiązania tych problemów będzie stanowił projekt „Klub Integracji Społecznej „Nad Drwęcą” realizowany przez GOPS. Celem jego realizacji jest aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych, z wykorzystaniem podmiotów ekonomii społecznej działających od lat na terenie Gminy Lubicz.

W ramach projektu planuje się m.in.:

- warsztaty interpersonalne i przeciwdziałania przemocy,
- doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy
- warsztaty gotowania i gospodarowania budżetem domowym,
- warsztaty komputerowe
- poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, terapeutyczne)
- alternatywne formy spędzania czasu wolnego
- szkolenia zawodowe indywidualnie dobrane dla uczestników projektu
- półroczne staże zawodowe u pracodawców indywidualnie dobrane dla każdego z uczestników projektu

Zakłada się, że w rezultacie uczestnictwa w projekcie osoby objęte wsparciem podejmą zatrudnienie i zmniejszy się liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Tak więc projekt będzie odpowiedzią na oba zdiagnozowane na obszarze Lubicza Górnego problemy (bezrobocie, uzależnienie od korzystania z pomocy społecznej).

Aby móc realizować projekt społeczny, konieczne jest posiadanie przez sołectwo odpowiedniej infrastruktury dostosowanej do potrzeb szkoleniowych. Stąd niewątpliwie konieczne jest wykonanie projektu infrastrukturalnego pn. „Przebudowa i rozbudowa świetlicy w Lubiczu Górnym”, polegającego m. in. na remoncie i modernizacji instalacji wewnętrznych, ścian, sufitów, podłogi, a także toalet. W ramach realizacji inwestycji zakupione zostanie wyposażenie świetlicy: krzesła, stoły, rzutnik multimedialny, nagłośnienie, telewizor itp., wyposażenie kuchni oraz meble kuchenne, gabloty i szafy do pomieszczenia głównego świetlicy.

Z wyremontowanej świetlicy szczególnie w okresie zimowym będą mogli korzystać także uczestnicy projektu „Centrum Aktywności Lokalnej „Boczna 4””, którzy będą mogli odbywać tam spotkania z ludźmi z pasją.

Źródło: Opracowanie własne.

9.2. Komplementarność przestrzenna

Wszystkie projekty rewitalizacyjne będą realizowane na obszarze rewitalizacji, natomiast zasięg ich oddziaływania będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji. Projekty realizowane na terenie sołectwa Lubicz Górny będą wpływać na wszystkich jego mieszkańców oraz na mieszkańców sąsiednich

sołectw. Dzięki tak dużemu promieniowaniu zaplanowanych projektów zapewnione zostanie, że program rewitalizacji będzie efektywnie oddziaływał na cały obszar dotknięty kryzysem.

Prowadzone działania nie spowodują przenoszenia problemów z obszarów rewitalizacji na inne obszary. Nie będą również prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

9.3. Komplementarność problemowa

Zaplanowane projekty rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, a program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w niezbędnych aspektach (tj. społecznym i przestrzenno-funkcyjnym). Tym samym prowadzona rewitalizacja ma charakter kompleksowy, a nie fragmentaryczny, a realizowane projekty doprowadzą wskazany obszar do pożądanego stanu, o którym mowa w rozdziale 9. *Cele rewitalizacji i kierunki działań.*

Głównymi problemami społecznymi zdiagnozowanymi na terenie sołectwa Lubicz Górny są:

- **W obszarze bezrobocia** – Wyższy niż średnia dla gminy udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (Lubicz Górny 6,12%/ gmina 6,06%)
- **W obszarze pomocy społecznej** – Wyższy niż średnia dla gminy udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem (Lubicz Górny 8,32%/ gmina 7,98%) oraz Wyższy niż średnia dla gminy udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (Lubicz Górny 24,43%/ gmin 22,12%)
- **W obszarze przedsiębiorczości** – Wyższa niż średnia dla gminy liczba przestępstw młodocianych na 1000 mieszkańców (Lubicz Górny 1,2/ gmina 0,9)

Ponadto innymi problemami zdiagnozowanym na obszarze Lubicza Górnego podczas konsultacji społecznych z przedstawicielami władz oraz lokalną społecznością są:

- Brak integracji lokalnej społeczności
- Zbyt mała oferta kulturalna i rekreacyjna
- Małe wsparcie lokalnej przedsiębiorczości
- Brak centrum (wyodrębnionej przestrzeni publicznej) Lubicza Górnego pełniącego funkcje społeczne, kulturalne i sportowo-rekreacyjne dla mieszkańców

Odpowiedzią na wyżej zdiagnozowane problemy mają być planowane do realizacji, w ramach niniejszego Programu, projekty rewitalizacyjne. Rozwiązaniu problemów mają służyć przede wszystkim przedsięwzięcia społeczne, czyli projekty: **Centrum Aktywności Lokalnej „Boczna 4”**, **Klub Integracji Społecznej „Nad Drwęcą”** oraz **„Więcej wiem, jestem bezpieczny, lepiej pomagam”**.

Projekty **Centrum Aktywności Lokalnej „Boczna 4”** oraz **„Więcej wiem, jestem bezpieczny, lepiej pomagam”** adresowane są do młodzieży, która dzięki uczestnictwu w projektach będzie mogła spotkać się z rówieśnikami w czasie wolnym, uczyć się wolontariatu, rozwijać swoje pasje, korzystać z poradnictwa, brać udział w szkoleniach, pod okiem animatorów przeprowadzać projekty aktywizujące społeczność lokalną, a także wyrabiać nawyki praworządności. Realizacja projektów jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy, gdyż wpłynie pozytywnie na wzrost poziomu bezpieczeństwa, integracji społecznej wśród lokalnej młodzieży, a także przyczyni się do zniwelowania problemu przestępczości wśród młodocianych. Ideą projektu jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu młodzieży.

Projekt **Klub Integracji Społecznej „Nad Drwęcą”** jest odpowiedzią na rosnący problem wykluczenia społecznego wśród mieszkańców i adresowany jest do bezrobotnych, w tym do osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Do aktywizacji osób wykluczonych włączone zostaną podmioty ekonomii społecznej działające od lat na terenie gminy. W rezultacie realizacji projektu jego uczestnicy podejmą pracę, zmniejszy się tym samym liczba bezrobotnych oraz liczba osób korzystających z pomocy społecznej.

Realizacja projektów społecznych oraz przeciwdziałanie problemom zdiagnozowanym będzie możliwe dzięki przeprowadzeniu przedsięwzięć infrastrukturalnych, komplementarnych w stosunku do działań społecznych.

Pierwszym projektem infrastrukturalnym jest **Przebudowa i rozbudowa świetlicy w Lubiczu Górnym**. Projekt przewiduje przebudowę i rozbudowę świetlicy wiejskiej wraz z jej wyposażeniem. W wyremontowanym budynku świetlicy planuje się realizację przez GOPS projektów **Klub Integracji Społecznej „Nad Drwęcą”** i częściowo **Centrum Aktywności Lokalnej „Boczna 4”**. Ponadto w odnowionym obiekcie będą mogły prowadzić swoją działalność lokalne organizacje samorządowe, realizując projekty integrujące i aktywizujące mieszkańców.

Drugim projektem infrastrukturalnym jest **Urządzenie przestrzeni publicznej na potrzeby rewitalizacji społecznej poprzez budowę ul. Handlowej w Lubiczu Górnym**. W sołectwie brakuje centrum (wyodrębnionej przestrzeni publicznej) pełniącego funkcje społeczne, kulturalne i sportowo-rekreacyjne dla mieszkańców. Teren przewidziany do rewitalizacji to obszar poprzemysłowy, w dużej mierze zdegradowany zarówno architektonicznie, jak i gospodarczo. W ramach projektu zostanie zbudowana ulica w formule deptaku, z elementami małej architektury (w tym fontanna, witryny przeznaczone na ekspozycję prac lokalnych twórców) oraz amfiteatrem z krytą sceną. Nowopowstały deptak pozwoli z jednej strony na rozwój działalności gospodarczej na tym obszarze (przyciągnie inwestorów zainteresowanych tworzeniem punktów handlowych i usługowych na tym odnowionym obszarze), z drugiej zaś będzie miejscem ukształtowanym architektonicznie w sposób taki, aby to miejsce stało się źródłem identyfikacji mieszkańców. Na obszarze tym planuje się stworzenie infrastruktury umożliwiającej prowadzenie działań rewitalizacji społecznej w formie imprez kulturalnych (wystawy fotografii, prezentacje zespołów młodzieżowych). Projekt jest zintegrowany z projektami **Centrum Aktywności Lokalnej „Boczna 4”** i **„Więcej wiem, jestem bezpieczny, lepiej pomagam”**.

9.4. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Przedstawiony w rozdziale 12. *System zarządzania realizacją programu rewitalizacji* został zaprojektowany w taki sposób aby zapewnić efektywne współdziałanie różnych instytucji na jego rzecz (samorządu gminnego i jego jednostek organizacyjnych oraz pomocniczych, organizacji pozarządowych, sektora przedsiębiorców i mieszkańców) oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. System zarządzania programem rewitalizacji został osadzony w systemie działania i zarządzania gminy Lubicz w związku z czym zapewniona jest komplementarność proceduralna i instytucjonalna.

9.5. Komplementarność źródeł finansowania

Projekty rewitalizacyjnej zawarte w tabeli „Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne” niniejszego programu będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), środki Funduszu Inicjatyw Obywatelskich oraz środki własne gminy Lubicz. Niewykluczone jest również angażowanie w proces rewitalizacji w ramach realizacji uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych kapitału prywatnego (np. przedsiębiorców), jak również środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich i środków ministerialnych, co zostało przedstawione w tabeli „Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe”.

Rozdział 10.

Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

10.1. Interesariusze rewitalizacja

10.2 Formy partycypacji społecznej

10.3. Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

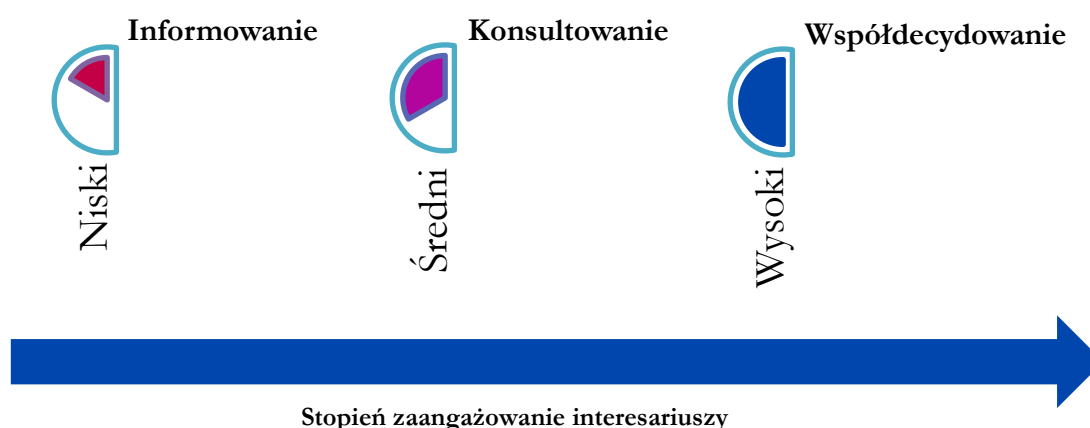
10.4. Konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji

10.5. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania

10.1. Interesariusze rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest nieodłącznym elementem procesu rewitalizacji i stanowi fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Partycypacja powinna być ukierunkowana na możliwie dojrzałe formy uczestnictwa społeczności w podejmowaniu decyzji, które jej dotyczą. Nie powinna ograniczać się jedynie do informowania (np. w formie spotkań, dyskusji i warsztatów) czy konsultowania działań władz lokalnych. Procesowi rewitalizacji powinny towarzyszyć zaawansowane metody partycypacji, takie jak współdecydowanie, aktywne uczestnictwo w projektach czy kontrola obywatelska.

Schemat 8. Stopień zaangażowania interesariuszy w partycypację społeczną

Źródło: Opracowanie własne

Ideą rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, poprzez prowadzone w sposób kompleksowy, zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, które są skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Podmioty zaliczane do interesariuszy rewitalizacji przedstawia poniższy schemat.

Schemat 9. Interesariusze rewitalizacji

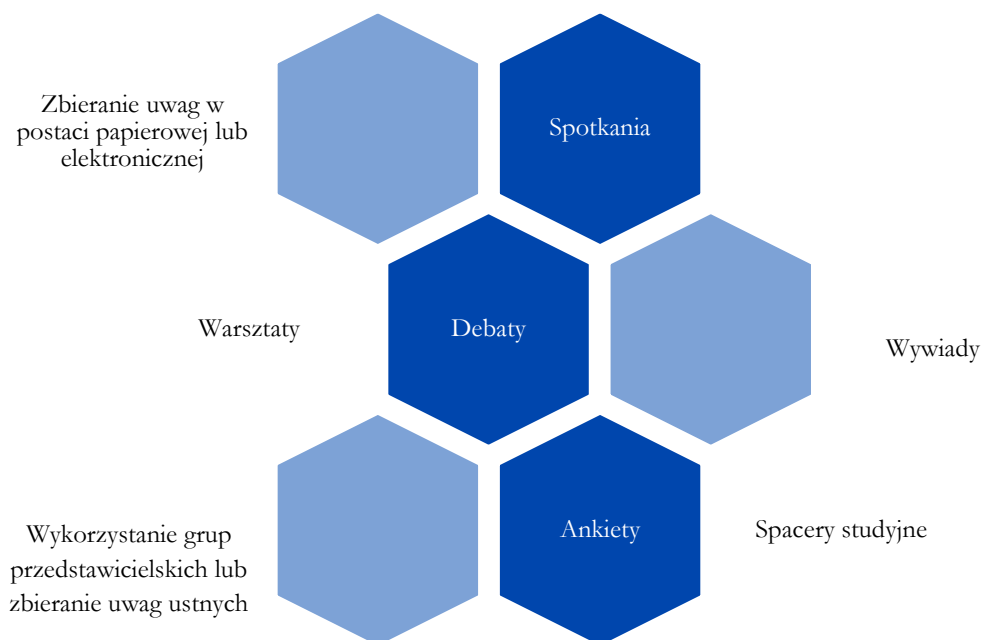
Interesariusze rewitalizacji	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze
	Mieszkańcy gminy inni niż mieszkańcy obszaru rewitalizacji
	Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność gospodarczą na terenie gminy
	Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność społeczną na terenie gminy, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne
	Jednostka samorządu terytorialnego i jej jednostki organizacyjne
	Organy władzy publicznej

Źródło: Opracowanie własne

10.2. Formy partycypacji społecznej

Aktywne uczestnictwo interesariuszy w procesie rewitalizacji zapewniają konsultacje społeczne. Ich formy przedstawia poniższy schemat.

Schemat 10. Formy konsultacji społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubicz został wypracowywany przez samorząd gminny i poddany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzennie-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu opierały się na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością zamieszkującą obszar rewitalizacji, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi oraz innymi użytkownikami obszaru.

10.3. Konsultacje społeczne w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Konsultacje społeczne diagnozy dotyczącej wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji trwały **od 28 czerwca do 12 lipca 2016 r.** W tym czasie odbyły się spotkania z mieszkańcami, zbierane były uwagi do konsultowanych materiałów oraz przeprowadzone zostały ankiety.

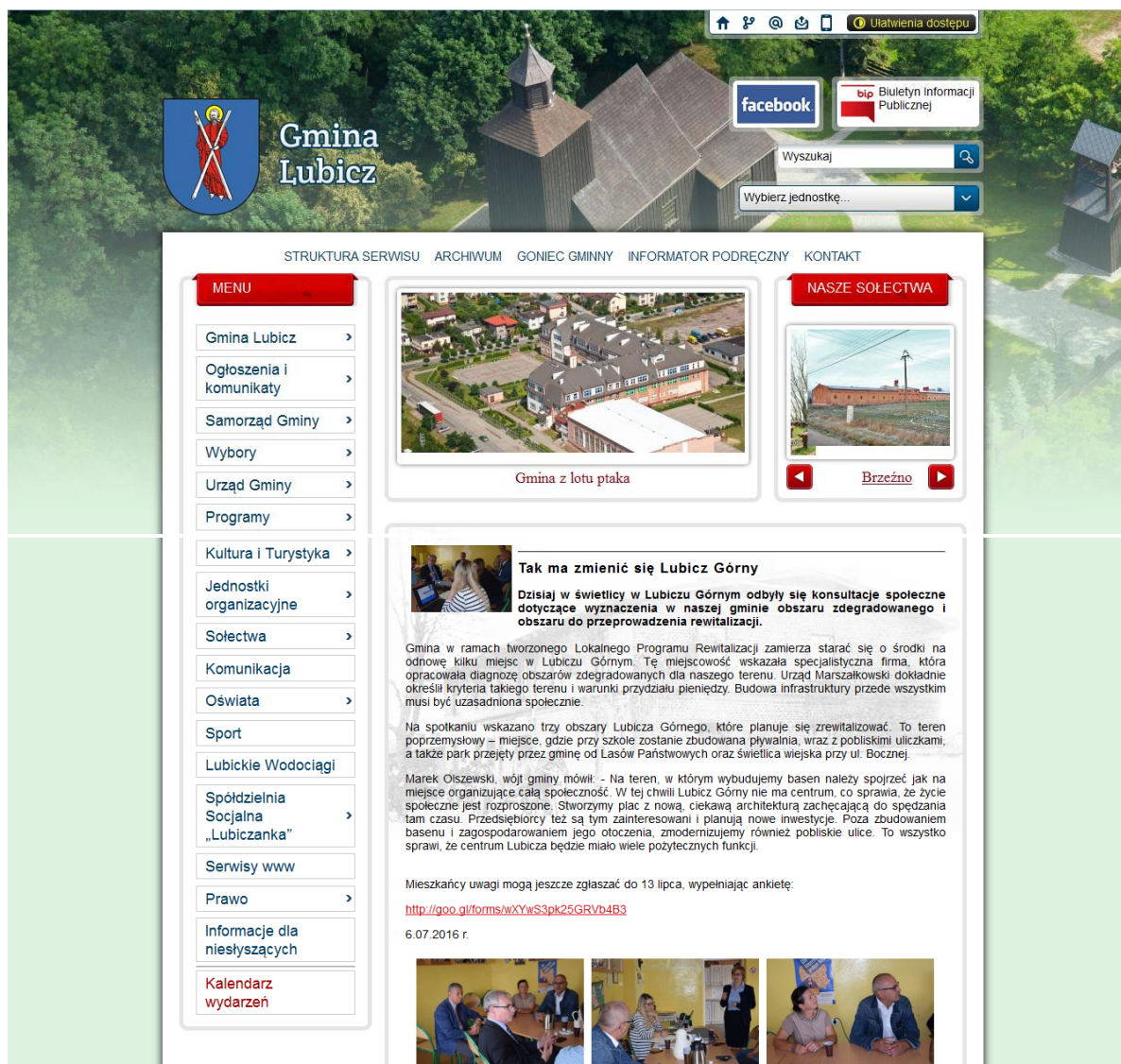
Tabela 25. Formy konsultacji społecznych wykorzystane na etapie diagnozowania

Formy konsultacji społecznych	Opis przebiegu konsultacji
Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej 	W terminie od 28 czerwca do 12 lipca 2016 r. trwały konsultacje społeczne podczas których interesariusze mieli możliwość wnoszenia uwag do diagnozy dotyczącej wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji za pomocą formularza konsultacji społecznych (wzór formularza przedstawia załącznik nr 1). Formularz uwag był dostępny na stronie www.lubicz.pl oraz w siedzibie

	Urzędu Gminy. Wypełniony formularz konsultacji można było przekazać e-mailem, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy lub dostarczyć osobiście do Urzędu.
Spotkania 	Spotkania z mieszkańcami obszarów rewitalizacji, które odbyły się 6 lipca 2016 r. w Lubiczu Górnym. W celu ułatwienia zrozumienia prezentowanych treści i odniesienie się do nich, na spotkaniach wykorzystano wizualizację w postaci prezentacji graficznej. Przebieg spotkań wyglądał następująco: • Powitanie uczestników spotkania, • Etapy prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji, • Podstawowe pojęcia związane z rewitalizacją, • Zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na mapie, • Diagnoza obszaru rewitalizacji: a) kryzysowe zjawiska w sferze społecznej, b) kryzysowe zjawiska w pozostałych sferach, c) potencjały obszaru, d) problemy obszaru, • Dyskusja na temat plusów i minusów danego obszaru, wizji jego rozwoju, celów rozwojowych i przedsięwzięć, • Przypomnienie o toczących się konsultacjach • Ankieta (opis znajduje się w dalszej części tabeli)
Debaty 	Debaty były jednym z elementów spotkań z mieszkańcami obszarów rewitalizacji. Uczestnicy debaty starali się odpowiedzieć na następujące pytania: • Jakie są plusy i minusy zamieszkiwania w danej miejscowości – dobre i złe strony tego obszaru? • Jak dany obszar powinien wyglądać w przyszłości? • Jakie cele rozwojowe należy postawić? • Jakie przedsięwzięcia należy podjąć w ramach rewitalizacji aby osiągnąć cele i zrealizować wizję?
Ankiety 	Podczas konsultacji społecznych diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, w terminie od 28 czerwca do 12 lipca 2016 r. przeprowadzono ankietę dotyczącą obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat aktualnych problemów, czynników i zjawisk kryzysowych występujących na obszarach zdegradowanych gminy oraz potrzeb i oczekiwanych działań w zakresie rewitalizacji, mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze. Ankietę przeprowadzono także podczas spotkań z mieszkańcami obszarów rewitalizacji. Ankieta była dostępna na stronie www.lubicz.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy. Wypełnioną ankietę można było przekazać e-mailem, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy lub dostarczyć osobiście do Urzędu. Łącznie przeprowadzono 27 ankiet. Wzór ankiety stanowi załącznik nr 3. Wyniki przeprowadzonej ankiety przedstawia załącznik nr 4.

Źródło: Opracowanie własne

Zdjęcie 7. Informacje o konsultacjach społecznych diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Źródło: www.lubicz.pl

Zdjęcie 8. Konsultacje społeczne – spotkania

Źródło: Opracowanie własne

10.4. Konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji

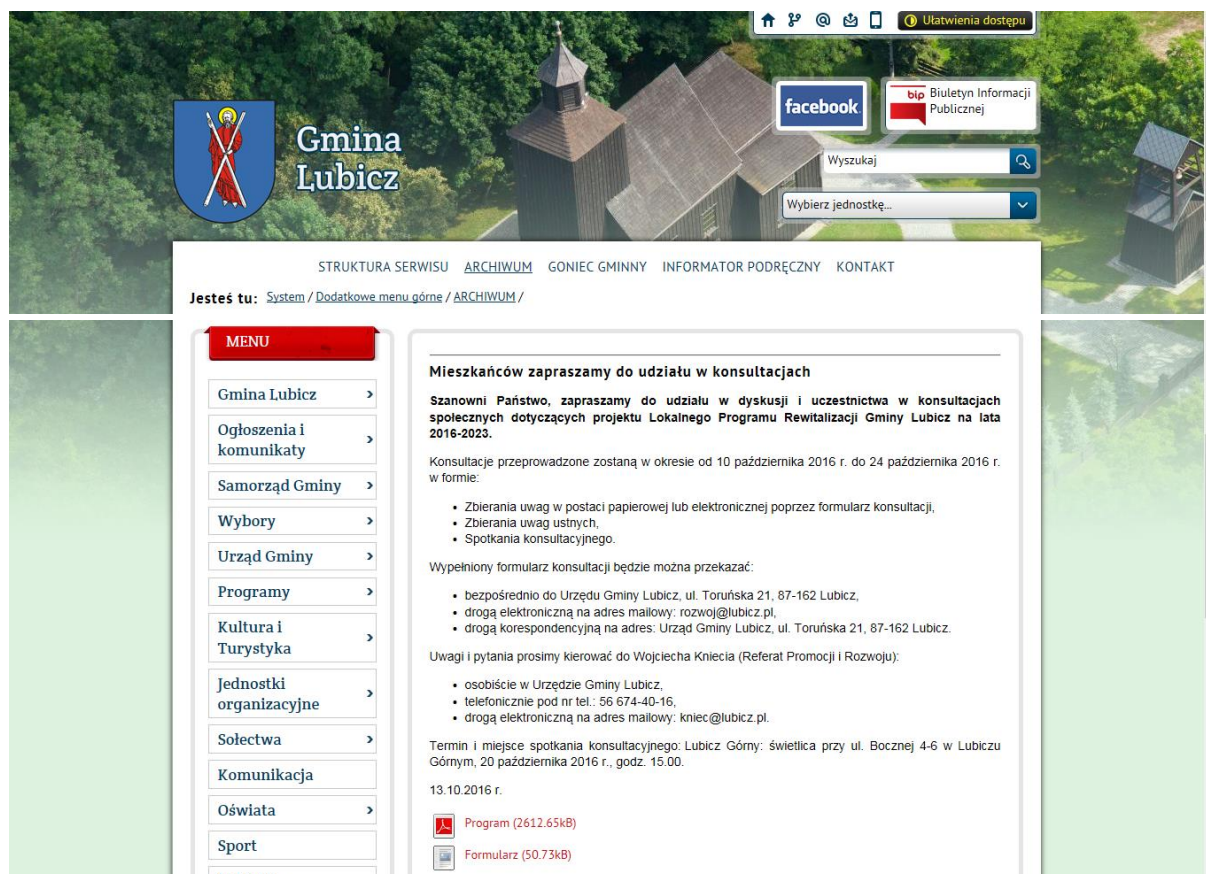
Konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji trwały **od 10 do 24 października 2016 r.** W tym czasie zbierane były uwagi (ustne, pisemne i elektroniczne) do projektu programu rewitalizacji.

Tabela 26. Formy konsultacji społecznych wykorzystane w procesie przygotowania programu na etapie programowania

Formy konsultacji społecznych	Opis przebiegu konsultacji
Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej 	W terminie od 10 do 24 października 2016 r. trwały konsultacje społeczne, podczas których interesariusze mieli możliwość wnoszenia uwag do projektu programu rewitalizacji za pomocą formularza konsultacji społecznych (wzór formularza przedstawia załącznik nr 2). Formularz uwag był dostępny na stronie www.lubicz.pl oraz w siedzibie Urzędu Gminy. Wypełniony formularz konsultacji można było przekazać e-mailem, przesłać pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy lub dostarczyć osobiście do Urzędu.
Spotkania 	Spotkanie z mieszkańcami obszaru rewitalizacji oraz pozostałymi mieszkańcami gminy odbyło się dnia 20 października 2016 r. w Lubiczu Górnym. Uczestnikom spotkania przedstawiono treść projektu programu rewitalizacji. W celu ułatwienia zrozumienia prezentowanych treści i odniesienie się do nich, na spotkaniach wykorzystano wizualizację w postaci prezentacji graficznej. Wszyscy zainteresowani mieli możliwość zgłaszania podczas spotkania swoich uwag do dokumentu.
Uwagi ustne 	Inną formą prowadzonych konsultacji było zbieranie uwag ustnych. Wszyscy zainteresowani mieli możliwość osobistego lub telefonicznego kontaktu z wyznaczonym pracownikiem Urzędu Gminy, który odpowiadał na uwagi i pytania w zakresie konsultowanych dokumentów ich treści.

Źródło: *Opracowanie własne*

Zdjęcie 9. Informacje o konsultacjach społecznych projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji

Źródło: www.lubicz.pl

10.5. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania

Po podjęciu przez Radę Gminy uchwały w sprawie uchwalenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubicz na lata 2016-2023 i pozytywnej ocenie programu przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2016-2020, rozpocznie się etap wdrażania programu i monitorowanie postępów. Etap ten potrwa do roku 2023 lub wcześniejszego zrealizowania programu.

Partycypacja społeczna będzie realizowana przede wszystkim za pośrednictwem Zespołu ds. Rewitalizacji, który zostanie powołany przez Wójta w terminie 3 miesięcy od uzyskania akceptacji przez LPR ze strony IZ RPO WK-P. W skład zespołu wejdą interesariusze rewitalizacji czyli przedstawiciele mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych z terenu miejscowości Lubicz Górny, a także radni i sołtys z tego sołectwa oraz przedstawiciele Urzędu Gminy.

Zespół będzie organem opiniodawczo-doradczym dla Wójta. Jego zadaniem na etapie wdrażania i monitorowania będzie dostarczanie opinii i stanowisk, które mają pomóc w prawidłowym ukształtowaniu przebiegu procesu rewitalizacji. Na forum Zespołu prowadzone będą dyskusje na temat zaplanowanych w programie rozwiązań, sposobu ich realizacji oraz ewaluacji rewitalizacji. Zespół stanowić będzie organizacyjny łącznik między organami Gminy a pozostałymi interesariuszami rewitalizacji, stanowiąc środek zapewnienia partycypacyjnego charakteru rewitalizacji.

Aby zapewnić i utrzymać zainteresowanie społeczeństwa rewitalizacją oraz zagwarantować wszystkim interesariuszom wiedzę i możliwość uczestniczenia w procesie rewitalizacji, przez cały okres wdrażania prowadzone będą także działania związane z promocją i informowaniem o realizacji

poszczególnych projektów rewitalizacyjnych zawartych w programie oraz stanie wdrażania programu. W celu zapewnienia każdemu zainteresowanemu dostępu do tych informacji i możliwość zgłaszania uwag przewidywane są następujące formy konsultowania/informowania:

- Strona internetowa www.lubicz.pl i facebook Gminy,
- Biuletyn Informacji Publicznej,
- Zebrania sołeckie odbywające się dwa razy do roku,
- Promocja działań rewitalizacyjnych podczas lokalnych imprez, festynów czy koncertów,
- Rozmowy z przedstawicielami mieszkańców – radnymi i sołtysem.

Rozdział 11.

Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 27. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Termin realizacji projektu (rok)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ⁷	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									EFS	EFRR	Inne				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Lubicz Górny	12.2018 – IV kw. 2019	1. Centrum Aktywności Lokalnej „Boczna 4”	S	1.1. Realizacja działań aktywizujących, integrujących i rozwijających przedsiębiorczość wśród mieszkańców	GOPS	345.000,00	85	293.250,00	293.250,00	-	51.750,00 (budżet JST)	-	11.1	-	3, 5
Lubicz Górny	12.2018 – IV kw. 2020	2. Klub Integracji Społecznej „Nad Drwęcą”	S	1.1. Realizacja działań aktywizujących, integrujących i rozwijających przedsiębiorczość wśród mieszkańców	GOPS	310.000,00	85	263.500,00	263.500,00	-	46.500,00 (budżet JST)	-	11.1	-	4
Lubicz Górny	05.-07.2019	3. „Więcej wiem, jestem bezpieczny, lepiej pomagam”	S	1.1. Realizacja działań aktywizujących, integrujących i rozwijających przedsiębiorczość wśród mieszkańców	NGO np. Fundacja Trybik	50 000,00	90	50 000 zł	-	-	45.000,00 (FIO) 5.000,00 (budżet NGO)	-	-	-	-

⁷ S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Termin realizacji projektu (rok)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ⁷	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									EFS	EFRR	Inne				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Lubicz Górny	III kw. – IV kw. 2018 r.	4. Urządzenie przestrzeni publicznej na potrzeby rewitalizacji społecznej poprzez budowę ul. Handlowej w Lubiczu Górnym	PF	2.1. Odnowa i zagospodarowanie terenów publicznych	Gmina Lubicz	1.500.000,00	85	1.275.000,00		1.275.000,00	225.000,00 (budżet JST)		7.1.	-	1
Lubicz Górny	03-10.2018	5. Przebudowa i rozbudowa świetlicy w Lubiczu Górnym	T	3.1. Budowa i modernizacja infrastruktury społecznej, kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej	Gmina Lubicz	1.200.000,00	85	1.020.000,00		1.020.000,00	180.000,00 (budżet JST)		7.1.	-	2

Źródło: Opracowanie na podstawie zgłoszonych fiszek projektowych.

Tabela 28. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Źródło finansowania			
					Środki publiczne			Środki prywatne
					EFS	EFRR	Inne	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Lubicz Górny	1	PF	Utworzenie parku rekreacyjno-wypoczynkowego w Lubiczu Górnym poprzez zagospodarowanie obszaru leśnego na działce nr 2014/18 pom. ul. Widokową, Piaskową, Polną i Zdrojową w Lubiczu Górnym	470 000,00			PROW 2014-2020, 250 000,00 Budżet JST 220 000,00	
Lubicz Górny	2	T	Budowa ulicy Spółdzielczej, Piaskowej i Bankowej w Lubiczu Górnym	1 300 000,00			Budżet JST 1 300 000 zł	
Lubicz Górny	3	T	Budowa basenu w Lubiczu Górnym, wraz z infrastrukturą rekreacyjną i towarzyszącą	23 000 000,00			Min. Sportu i Turystyki – 4,5 mln zł Środki własne JST : 18,5 mln zł	
Lubicz Górny	4	T	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół nr 1 w Lubiczu Górnym	5 778 000,00		EFRR-ZIT BTOF, działanie 3.5.1., dofinansowanie 4 042 000 zł	Środki własne JST 1 736 000,00 zł	
Lubicz Górny	5	T	Budowa kanalizacji sanitarnej w Lubiczu Górnym w ramach projektu „Uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Lubicz”	1 700 000,00		EFRR – ZIT BTOF Działanie 4.6.1., dofinansowanie: 1 500 000,00 zł	Środki własne JST 200 000,00 zł	
Lubicz Górny	6	PF/T	Budowa pawilonów handlowo usługowych przy ul. Handlowej w Lubiczu Górnym	4 000 000,00				4 000 000,00 zł

Źródło: Opracowanie na podstawie zgłoszonych fiszek projektowych.

Rozdział 12.

System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

12.1. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania

12.2. Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji

12.3. System informacji i promocji

12.4. Ramowy harmonogram realizacji programu

Złożoność procesu rewitalizacyjnego wymaga właściwego zarządzania w celu uzyskania zamierzonych efektów rewitalizacji oraz odpowiadających im kierunków działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk.

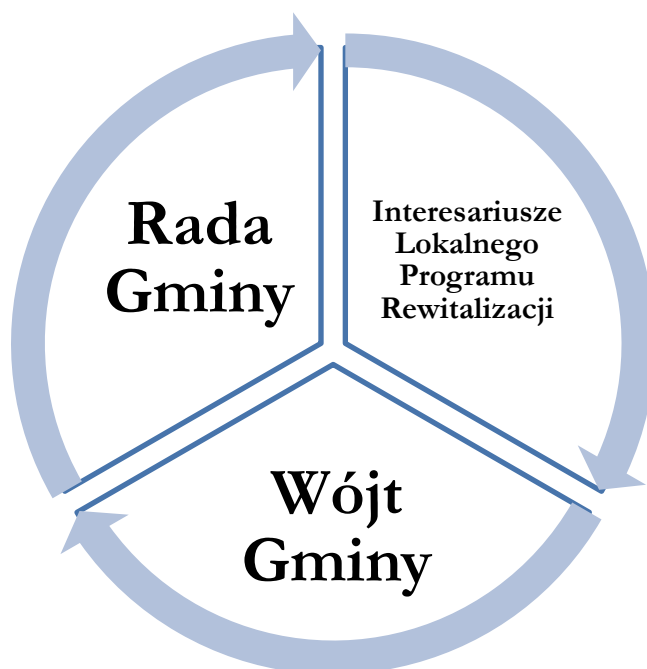
Wszelkie koszty związane z zarządzaniem programem będą pokrywane z budżetu gminy.

12.1. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania

Jednym z kluczowych czynników sukcesu programu rewitalizacji jest sprawna koordynacja działań i sprawny przepływ informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w jego realizację. Istotą procesu rewitalizacji jest prowadzenie przez interesariuszy skoordynowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Charakterystyka interesariuszy i mechanizmy partycypacyjne opisane zostały w rozdziale 10.

Głównymi podmiotami zaangażowanymi w proces przygotowania i wdrożenia programu są: Wójt Gminy, Rada Gminy i Interesariusze rewitalizacji.

Schemat 11. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 29. Najważniejsze zadania podmiotów uczestniczących w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji

Podmiot	Zadania
Wójt	- Koordynowanie całego procesu rewitalizacji - Prowadzenie analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu lub zmianie LPR, ocenie aktualności i stopnia jego realizacji - Prowadzenie konsultacji społecznych - Ogłaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie uchwalenia LPR

Rada Gminy	▪ Zatwierdzenie i uchwalenie LPR ▪ Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w LPR, służących realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy ▪ Uchwalanie zmian LPR ▪ Podjęcie uchwały o uchyleniu LPR w całości lub w części w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych
------------	--

Źródło: Opracowanie własne

12.2. Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji

Ponieważ koordynatorem całego procesu rewitalizacji gminy Lubicz będzie Urząd Gminy, który jako instytucja samorządowa posiada odpowiedni potencjał organizacyjny oraz doświadczenie niezbędne do realizacji tego zadania, Wójt Gminy Lubicz wyznaczy pracownika odpowiedzialnego za wsparcie wszystkich powyższych organów w realizacji ich zadań.

Tabela 30. Najważniejsze zadania podmiotu koordynującego działania w programie rewitalizacji

Podmiot	Zadania
Koordinator – pracownik Urzędu Gminy	▪ Współpraca ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w realizację programu, ▪ Koordynowanie działań projektowych wymagających jednoczesnego zaangażowania jednostek i spółek gminy oraz strony społecznej, ▪ Składanie wniosków i pozyskiwanie środków zewnętrznych na ich realizację, ▪ Ocena projektów zgłoszonych do realizacji na obszarze objętym rewitalizacją pod kątem osiągnięcia celów programu, ▪ Przygotowywanie projektów aktualizacji programu, w tym w szczególności wykazu projektów, ▪ Promocja programu, ▪ Organizacja i wdrażanie systemu monitorowania rzeczowego i finansowego dla programu, ▪ Dokonywanie okresowych przeglądów realizacji projektów, ▪ Sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji programu, ▪ Współpraca z innymi referatami Urzędu Gminy w zakresie realizacji programu.

Źródło: Opracowanie własne

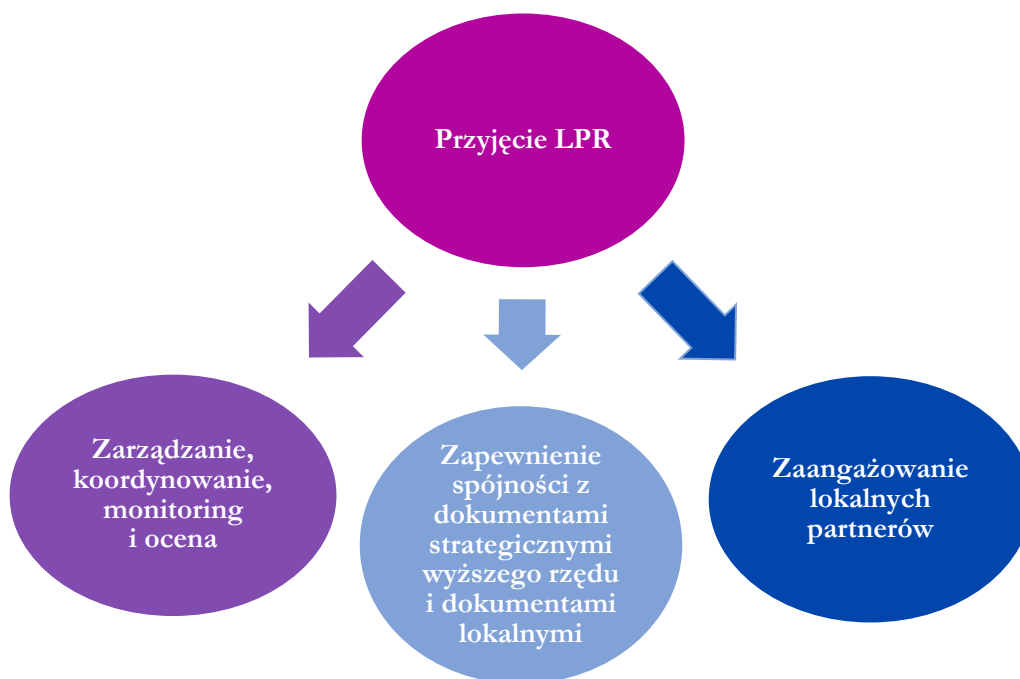
Wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektora: publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja niniejszego programu wiąże się z udziałem podmiotu zarządzającego i koordynującego poszczególne działania (pracownika Urzędu Gminy) także w procesie monitoringu i oceny programu (przede wszystkim zapewnienie zgodności z harmonogramem realizacji programu rewitalizacji).

Głównym zadaniem wszystkich podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji jest ukierunkowanie, kontrolowanie i ocena z punktu widzenia zapewnienia pełnej spójności z dokumentami strategicznymi. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji programu dla sprawnej

implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych, itp.

System wdrażania programu rewitalizacji został przedstawiony na poniższym schemacie.

Schemat 12. System wdrażania programu rewitalizacji

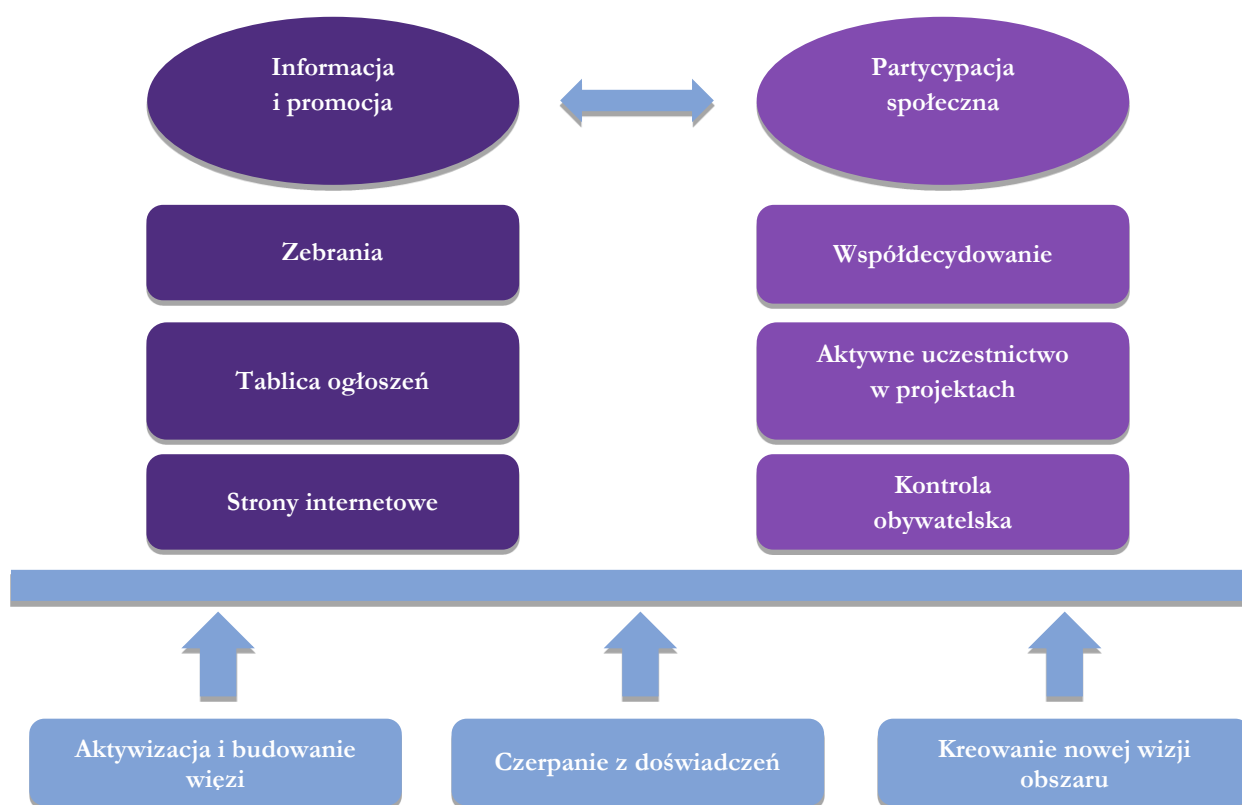

Źródło: Opracowanie własne

12.3. System informacji i promocji

Partycypacja społeczności lokalnej (szczegółowo opisana w rozdziale 10) na każdym etapie powstawania i realizacji programu rewitalizacji odgrywa niezwykle istotną rolę, dostarczając najbardziej rzetelnych informacji na temat problemów, potrzeb oraz potencjałów danego obszaru, które nie są możliwe do uzyskania na podstawie jedynie analizy danych statystycznych. Zaangażowanie na każdym etapie interesariuszy zainteresowanych udziałem w programie (m.in. organizacji pożytku publicznego, stowarzyszeń, przedsiębiorców, spółdzielni, mieszkańców gminy Lubicz) umożliwi im aktywny udział w planowaniu i wdrażaniu zmian społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych zgodnie z ich potrzebami i interesami. Dlatego też niezbędne jest umożliwienie wymiany informacji i dyskusji o kształcie, jaki powinna przybrać rewitalizacja za pomocą różnorodnych instrumentów promocyjnych i informacyjnych. Poniższy schemat przedstawia instrumenty systemu informacji i promocji w powiązaniu z mechanizmami włączenia mieszkańców i partnerów w proces rewitalizacji.

Schemat 13. System informacji i promocji a partycypacja społeczna

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z powyższego schematu działania informacyjne i promocyjne są nierozzerwalnie związane z mechanizmami włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji. Aby udział lokalnej społeczności w tworzeniu i wdrażaniu programu przyniósł spodziewane efekty, konieczne jest prowadzenie szeregu działań, skupiających się przede wszystkim na:

- Organizacji zebrań z mieszkańcami zwłaszcza obszarów rewitalizowanych oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi, które stanowić mają forum wymiany informacji i pomysłów na działania rewitalizacyjne,
- Publikowaniu ogłoszeń zamieszczanych na tablicach ogłoszeń,
- Wykorzystaniu możliwości kontaktu elektronicznego w postaci publikacji na stronach internetowych.

Dzięki tak zorganizowanej informacji i promocji społeczność lokalna zyska możliwość aktywnego udziału w tworzeniu wizji obszaru zdegradowanego po rewitalizacji, współdecydowania o kształcie zmian oraz kontroli społecznej nad procesem realizacji programu.

Wszelkie formy partycypacji społecznej, w połączeniu z formami informacji i promocji, mają na celu pobudzenie i aktywizację społeczności na rzecz rozwoju lokalnego z wykorzystaniem posiadanej wiedzy i doświadczenia wszystkich interesariuszy, tak aby wszelkie podejmowane działania prowadziły do urzeczywistnienia wizji obszaru po rewitalizacji.

12.4. Ramowy harmonogram realizacji programu

Ramowy harmonogram realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubicz na lata 2016-2023 obejmuje okres od 2016 r. kiedy zostały rozpoczęte prace nad programem do końca 2023 r., czyli do planowanego zakończenia realizacji projektów wynikających z programu.

Schemat 14. Ramowy harmonogram realizacji programu

Źródło: Opracowanie własne.

Szczegółowe informacje na temat realizacji programu wynikają z rozdziału 11. *Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.*

Rozdział 13.

System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian

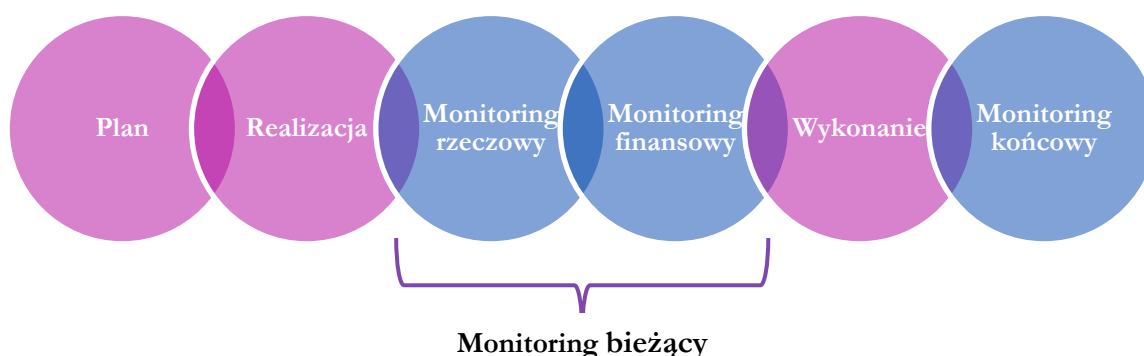
13.1. System monitoringu i oceny skuteczności działań

13.2. System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

13.1. System monitoringu i oceny skuteczności działań

Monitorowanie postępów realizacji oparte będzie na stałym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Bieżąca i systematyczna analiza danych ilościowych i jakościowych osiąganych w trakcie realizacji projektu i porównanie ich z zaplanowanymi w programie, pozwoli na wykrycie rozbieżności oraz umożliwi odpowiednio wczesną korektę możliwych do przewidzenia komplikacji. Zastosowane będą dwie formy monitoringu: monitorowanie postępu prac oraz monitorowanie środków finansowych projektu.

Schemat 15. Formy monitoringu

Źródło: Opracowanie własne

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągania założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami LPR.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania programu i stopniu wykorzystania dotacji. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami programu.

Monitoring końcowy zweryfikuje, czy wytyczone cele zostały zrealizowane.

Wszystkie projekty objęte programem rewitalizacji będą podlegały jednakowemu systemowi oceny. Odpowiedzialny za to będzie koordynator ds. rewitalizacji. Do jego obowiązków należeć będzie także wykonanie wzoru formularza oceny projektu, który będzie wypełniany przez poszczególne podmioty wykonujące projekty rewitalizacyjne. Umożliwi to oszacowanie wartości wskaźników produktu i rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co z kolei umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób jednoznaczny i przejrzysty. Gromadzenie kart projektów inwestycji już zrealizowanych pozwoli ocenić ich skuteczność oraz zdefiniować zagrożenia i szanse inwestycji o zbliżonym charakterze. Stanowiąc to będzie punkt odniesienia w następnych latach procesu rewitalizacji i pozwoli nadać mu pożądany kierunek oraz uniknąć błędów dotychczas popełnionych. Okresowe badanie stopnia realizacji wskaźników będzie się odbywać co dwa lata.

13.2. System wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Ze względu na cel i charakter Lokalny Program Rewitalizacji ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym.

Sytuacje, w których konieczna może być zmiana programu to m.in.:

- Zmiana aktualnych warunków sytuacji społeczno-gospodarczej gminy,
- Nowo zidentyfikowane potrzeby i oczekiwania mieszkańców obszarów kryzysowych,
- Wzrost bądź spadek poziomu zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania,
- Konieczność dostosowania działań do możliwości budżetu gminy oraz dostępności środków zewnętrznych.

W przypadku stwierdzenia, że LPR wymaga zmiany, Wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Zmiana programu następuje w trybie, w jakim został on uchwalony.

Rozdział 14.

Wykaz niezbędnych zmian, ocen i opinii

14.1. Opinia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

14.2. Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

14.1. Opinia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko⁸ projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubicz na lata 2016-2023 został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy pismem Nr WOO.410.465.2016.KB z dnia 02.11.2016 r. uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla niniejszego dokumentu.

14.2. Opinia Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko⁹ projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubicz na lata 2016-2023 został przedłożony do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy pismem Nr NNZ.9022.1.551.2016 z dnia 07.11.2016 r. uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla niniejszego dokumentu.

⁸ Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zmianami

⁹ Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zmianami

Załączniki

1. Wzór formularza konsultacji społecznych (1)
2. Wzór formularza konsultacji społecznych (2)
3. Wzór ankiety
4. Wyniki ankietyzacji mieszkańców

FORMULARZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie

Gminy Lubicz

Gmina Lubicz, dnia2016 r.

CZĘŚĆ I - DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko:

Nazwa organizacji:

Adres korespondencyjny:

Telefon/ e-mail:

CZĘŚĆ II - UWAGI DO DIAGNOZY:

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (ROZDZIAŁ, PARAGRAF, USTĘP, PUNKT)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2135).

.....

czytelny podpis

FORMULARZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

dotyczących opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Gminy Lubicz

Gmina Lubicz, dnia2016 r.

CZĘŚĆ I - DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko:

Nazwa organizacji:

Adres korespondencyjny:

Telefon/ e-mail:

CZĘŚĆ II - UWAGI DO PROJEKTU PROGRAMU REWITALIZACJI:

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (ROZDZIAŁ, PARAGRAF, USTĘP, PUNKT)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2135).

.....

czytelny podpis

Załącznik 3. Wzór ankiety

Ankieta dotycząca obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Lubicz

Szanowni Państwo!

Prosimy o udzielenie odpowiedzi na pytania z poniższej ankiety. Celem badania jest poznanie Państwa opinii na temat aktualnych problemów, czynników i zjawisk kryzysowych występujących na obszarach zdegradowanych gminy oraz potrzeb i oczekiwanych działań w zakresie rewitalizacji, mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze. Ankieta jest całkowicie anonimowa. Wyniki ankiety będą gromadzone i wykorzystywane przez firmę Dorfin Grant Thornton w celu opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubicz na lata 2016-2023.

1. Jak ocenia Pan(i) jakość życia w swoim miejscu zamieszkania?
 - a. Bardzo dobrze
 - b. Dobrze
 - c. Ani dobrze ani źle
 - d. Źle
 - e. Bardzo źle
2. Gdzie Pan(i) i członkowie Pana(i) rodziny korzystają z poniższych usług?

	W miejscu zamieszkania	W innej miejscowości w gminie	Poza gminą	Nie korzystam
Opieka przedszkolna				
Edukacja podstawowa				
Zajęcia pozalekcyjne				
Podstawowa opieka zdrowotna				
Usługi rehabilitacyjno-opiekuńcze				
Sport i rekreacja				
Rozrywka				
Dostęp do Internetu				

3. Największe problemy społeczne w Pana(i) miejscu zamieszkania.
(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)
 - a. Alkoholizm
 - b. Narkomania
 - c. Bezrobocie
 - d. Wiele rodzin mających problemy w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
 - e. Wiele osób starszych/chorych, które nie mają zapewnionej opieki
 - f. Przemoc w rodzinie
 - g. Duża liczba osób żyjących w ubóstwie
 - h. Zakłócanie porządku publicznego/bójki/rozboje
 - i. Brak miejsca do uprawiania sportu/rekreacji
 - j. Brak miejsc z atrakcyjną ofertą kulturalną
 - k. Niska aktywność lokalnej społeczności
 - l. Inne
4. Największe problemy w sferze gospodarczej w Pana(i) miejscu zamieszkania.
(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)
 - a. Brak miejsc pracy
 - b. Brak terenów inwestycyjnych/miejsc do prowadzenia działalności gospodarczej
 - c. Brak wsparcia dla przedsiębiorców

- d. Brak dobrego dojazdu do miejscowości
 - e. Duża konkurencja lepiej rozwiniętych sąsiednich miejscowości/gmin
 - f. Inne
5. Największe problemy w sferze przestrzenno-technicznej w Pana(i) miejscu zamieszkania.
(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)
- a. Nieład architektoniczny (brzydkie, przypadkowe budownictwo)
 - b. Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
 - c. Niedostatecznie rozwinięta lub brak sieci kanalizacyjnej
 - d. Brak lub zbyt mało przydomowych oczyszczalni ścieków
 - e. Brak dbałości mieszkańców o otoczenie ich posesji
 - f. Zły stan dróg
 - g. Brak lub niedostateczna ilość połączeń komunikacyjnych
 - h. Dostęp do sieci światłowodowej
 - i. Inne
6. Największe problemy w sferze środowiskowej w Pana(i) miejscu zamieszkania.
(Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)
- a. Dzikie wysypiska
 - b. Zanieczyszczenie powietrza (przez ruch samochodowy, tradycyjne piece grzewcze)
 - c. Niewłaściwa gospodarka odpadami
 - d. Niska świadomość ekologiczna
 - e. Inne
7. Czego według Pana(i) najbardziej potrzeba w Pana(i) miejscu zamieszkania, aby stało się ono bardziej przyjazne dla mieszkańców i mogło się lepiej rozwijać?
-
-
-

METRYCZKA

1. Płeć

- a. Mężczyzna b. Kobieta

2. Wiek:

- a. Do 18 lat
- b. Od 18 do 24 lat
- c. Od 25 do 29 lat
- d. Od 30 do 39 lat
- e. Od 40 do 49 lat
- f. Od 50 do 59 lat
- g. 60 lat i więcej

3. Wykształcenie:

- a. Podstawowe
- b. Zasadnicze zawodowe
- c. Średnie
- d. Wyższe

4. Reprezentowany sektor:

- a. Rolnictwo
- b. Przemysł
- c. Usługi
- d. Administracja
- e. Uczeń
- f. Emeryt
- g. Bezrobotny

5. Ile osób, razem z Panem(Panią), należy do Pana(i) gospodarstwa domowego?

1. Ogółem.....

2. W tym pracujących.....

3. Dzieci na utrzymaniu.....

6. Miejsce zamieszkania:

.....

Dziękujemy za udzielenie odpowiedzi!

Załącznik 4. Wyniki ankietyzacji mieszkańców

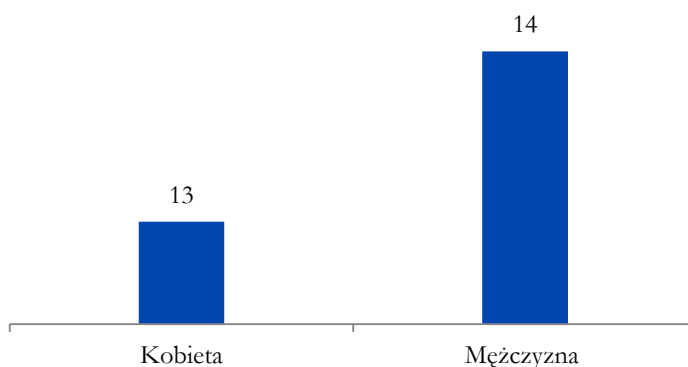
Wyniki badania ankietowego realizowanego podczas konsultacji społecznych w okresie od 28 czerwca 2016 r. do 12 lipca 2016 r. na terenie gminy Lubicz.

W okresie realizacji konsultacji społecznych na terenie gminy Lubicz otrzymano łącznie 27 ankiet (w wersji papierowej lub elektronicznej). Kwestionariusz ankiet zawierał zarówno pytania zamknięte z gotową kafeterią odpowiedzi, jak i pytania otwarte, w których respondenci udzielali odpowiedzi własnymi słowami.

Dane metryczkowe

W badaniu ankietowym wzięło udział łącznie 27 osób z miejscowości położonych na terenie Gminy Lubicz. W badanej grupie znalazło się 13 kobiet i 14 mężczyzn.

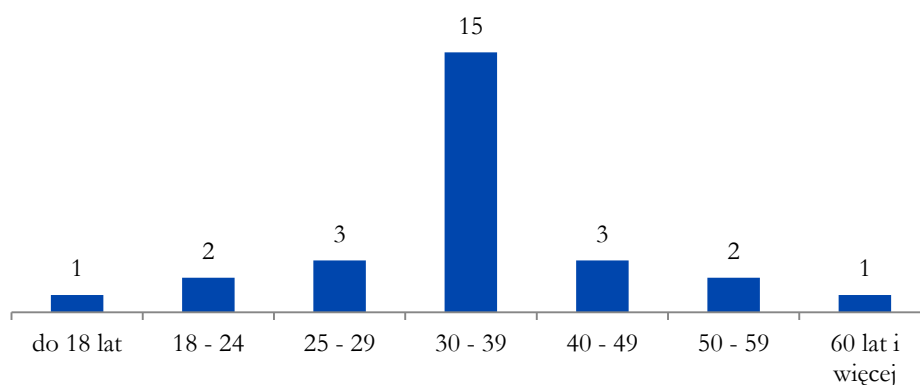
Wykres 1. Płeć osób biorących udział w badaniu ankietowym (liczba wskazań).

Źródło: Opracowanie własne

Najwięcej respondentów biorących udział w badaniu mieściło się w przedziale wiekowym między 30 a 39 rokiem życia.

Wykres 2. Wiek osób biorących udział w badaniu ankietowym (liczba wskazań).

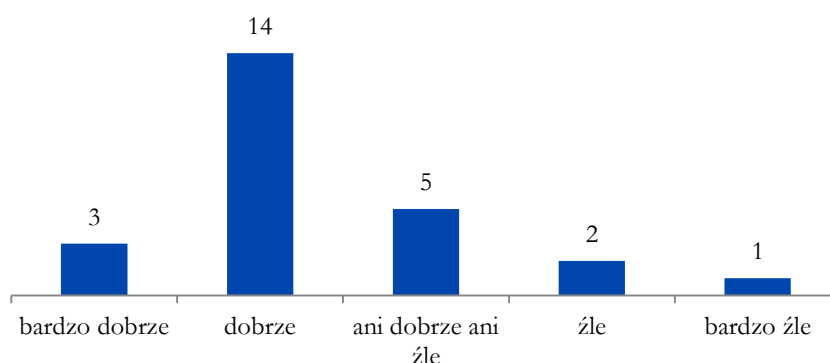
Źródło: Opracowanie własne

Opinie w badaniu ankietowym wyraziły osoby deklarujące różny poziom wykształcenia: wyższe (20 osób), średnie (5 osób), a także podstawowe (2 osoby). Ankietowani reprezentowali różne sektory, m. in.: administracja (17 osób), usługi (5 osób), przemysł (5 osób), rolnictwo (1 osoba). W badaniu brały udział również osoby bezrobotne (2 osoby), emeryci (1 osoba) oraz uczniowie (4 osoby).

1. Jak ocenia Pan(i) jakość życia w swoim miejscu zamieszkania?

Osoby biorące udział w badaniu na dobrym poziomie oceniły jakość życia w swoim miejscu zamieszkania. Większość respondentów – 14 osób udzieliła odpowiedzi „dobrze”. Natomiast 5 respondentów wybrało odpowiedź „ani dobrze ani źle”. Na bardzo dobrym poziomie jakość życia w danej miejscowości oceniło 3 badanych. Zaledwie 2 respondentów uznało, że żyje im się źle. Najbardziej skrajne oceny – „bardzo źle” i „źle” wskazały 3 osoby.

Wykres 3. Ocena jakości życia w miejscu zamieszkania (liczba wskazań)

Źródło: Opracowanie własne

2. Gdzie Pan(i) i członkowie Pana(i) rodziny korzystają z poniższych usług?

Dostęp osób ankietowanych do poszczególnych usług jest bardzo zróżnicowany. Poszczególni badani deklaruowali, że w głównej mierze dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej zapewniony jest w miejscu zamieszkania. Respondenci najczęściej korzystają z usług rehabilitacyjno-opiekuńczych poza gminą, zarówno w miejscu zamieszkania, jak i innej miejscowości w gminie dostęp do tych usług jest ograniczony. W miejscu zamieszkania respondenci w większości korzystają z usług edukacyjnych, w zakresie edukacji podstawowej, zajęć pozalekcyjnych oraz opieki przedszkolnej. Większość respondentów deklaruowała dostęp do Internetu w miejscu zamieszkania. Badani przyznali, że najczęściej korzystają z usług, związanych ze sportem i rekreacją oraz rozrywką poza gminą.

Tabela 3. Lokalizacja korzystania z usług (udział procentowy)

	W miejscu zamieszkania (%)	W innej miejscowości w gminie (%)	Poza gminą (%)	Nie korzystam (%)
Opieka przedszkolna	19	9,5	9,5	61,9
Edukacja podstawowa	54,2	8,3	4,2	33,3
Zajęcia pozalekcyjne	13,6	9,1	31,8	45,5
Podstawowa opieka zdrowotna	40	16	36	8
Usługi rehabilitacyjno-opiekuńcze	8	12	36	44
Sport i rekreacja	28	4	56	12
Rozrywka	12,5	8,3	62,5	16,7
Dostęp do Internetu	88,5	0	7,7	3,8

Źródło: Opracowanie własne

3. Największe problemy społeczne w Pana(i) miejscu zamieszkania.

Największym problemem na analizowanym terenie jest brak miejsc z aktualną ofertą kulturalną – odpowiedzi takiej udzieliło 18 badanych oraz brak miejsca do uprawiania sportu/rekreacji – odpowiedzi takiej udzieliło 12 osób. Problematiczne są także: niska aktywność lokalnej społeczności (10 wskazań), bezrobocie (5 wskazań), problemy związane z zakłócaniem porządku publicznego/bójki/rozboje (4 wskazania), problemy związane z dużą liczbą osób żyjących w ubóstwie (4 wskazania) i alkoholizm (4 wskazania).

Wykres 4. Największe problemy społeczne na danym obszarze (liczba wskazań)

Źródło: Opracowanie własne

4. Największe problemy w sferze gospodarczej w Pana(i) miejscu zamieszkania.

Największym problemem w sferze gospodarczej w miejscu zamieszkania respondentów jest duża konkurencja lepiej rozwiniętych sąsiednich miejscowości/gmin – 15 wskazań. Dużym utrudnieniem na danym terenie jest brak dogodnego dojazdu do miejscowości – opinię taką wyraziło aż 10 osób. Ankietowani zwrócili także uwagę na problem braku miejsc pracy – 8 wskazań, brak terenów inwestycyjnych – 7 wskazań oraz brak wsparcia dla przedsiębiorców – 6 odpowiedzi.

Wykres 5. Największe problemy gospodarcze na danym obszarze (liczba wskazań)

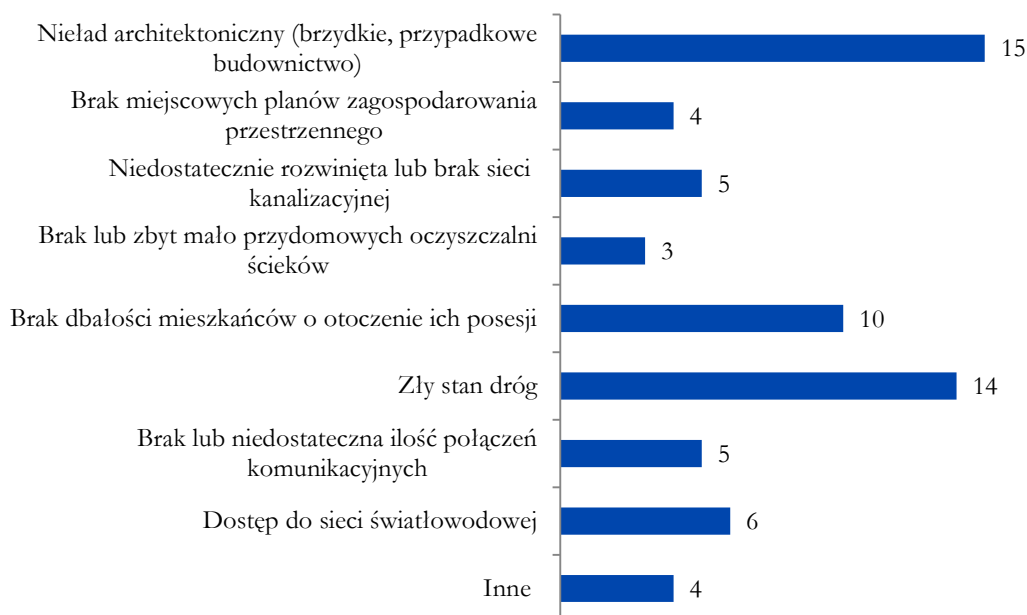

Źródło: Opracowanie własne

5. Największe problemy w sferze przestrzenno-technicznej w Pana(i) miejscu zamieszkania.

Głównymi problemami wskazywanym przez respondentów w sferze przestrzenno-technicznej na terenie ich miejscowości jest nieład architektoniczny (15 odpowiedzi) oraz zły stan dróg (14 wskazania). Negatywnie ocenione zostały również kwestie związane z niedbałością mieszkańców o otoczenie posesji (10 wskazań).

Wykres 6. Największe problemy przestrzenno-techniczne na danym obszarze (liczba wskazań)

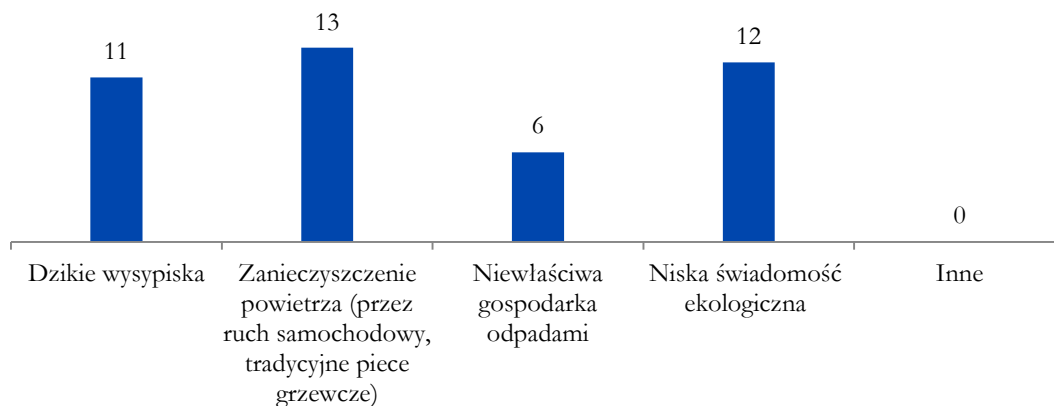

Źródło: Opracowanie własne

6. Największe problemy w sferze środowiskowej w Pana(i) miejscu zamieszkania.

W sferze środowiskowej taką samą liczbę wskazań odnotowano dla problemów: zanieczyszczenie powietrza (13 wskazań), niska świadomość ekologiczną (12 wskazań) oraz dzikie wysypiska (11 wskazań). Najmniej ważnym problemem według respondentów jest niewłaściwa gospodarka odpadami (6 wskazań).

Wykres 7. Największe problemy środowiskowe na danym obszarze (liczba wskazań)

Źródło: Opracowanie własne.

7. Czego według Pana(i) najbardziej potrzeba w Pana(i) miejscu zamieszkania, aby stało się ono bardziej przyjazne dla mieszkańców i mogło się lepiej rozwijać?

Osoby biorące udział w badaniu ankietowym wskazały różnego rodzaju potrzeby, jakie ich zdaniem istnieją w zamieszkiwanym przez nie miejscu. W odpowiedziach respondentów pojawiły się zarówno kwestie społeczne i techniczne.

Do najważniejszych potrzeb społecznych zaliczono:

- Rozwój oferty kulturalnej kierowanej do lokalnej społeczności, w szczególności młodzieży (oferta świetlic wiejskich jest niewystarczająca w porównaniu do potrzeb), organizacja festynów
- Stworzenie sprawnego systemu informowania o ofercie i wydarzeniach kulturalno-edukacyjnych
- Stworzenie oferty kulturalnej dla rodzin, w tym rodzin wielodzietnych, pozyskanie partnerów programu Karta Dużej Rodziny
- Wsparcie małych, lokalnych przedsiębiorców

Ankietowani zwrócili również uwagę na potrzeby w kwestii infrastrukturalnej:

- Budowę utwardzonych dróg wewnętrznych, chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia ulicznego, miejsc parkingowych i dojazdów do posesji
- Budowę placów zabaw dla dzieci
- Tworzenie miejsc spotkań i rekreacji dla lokalnej społeczności
- Tworzenie nowych i odnowę istniejących parków (park w Lubiczu Dolnym)
- Montaż światłowodów
- Stworzenie większej liczby żłobków
- Ukierunkowanie rozwoju i układu urbanistycznego miejscowości
- Budowę basenu
- Zagospodarowanie centrum Grębocina
- Wprowadzenie usprawniających ruch oraz bezpiecznych rozwiązań komunikacyjnych

Spis tabel

Tabela 1. Wyniki egzaminu szóstoklasisty w szkołach gminy Lubicz z lat 2013-2015	21
Tabela 2. Wyniki egzaminu gimnazjalnego z ostatnich 3 lat z lat 2013-2015	21
Tabela 3. Długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz korzystający z sieci na terenie gminy Lubicz..	23
Tabela 4. Korzystający z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	24
Tabela 5. Komunalne oczyszczalnie ścieków na terenie gminy Lubicz.....	24
Tabela 6. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w sołectwach o powierzchni do 4 km ²	28
Tabela 7. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w sołectwach o powierzchni do 4 km ²	28
Tabela 8. Liczba przestępstw młodocianych na 1000 mieszkańców w sołectwach o powierzchni do 4 km ² oraz powyżej 8 km ²	29
Tabela 9. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach o powierzchni do 4 km ²	29
Tabela 10. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w sołectwach o powierzchni od 4 km ² do 8 km ²	30
Tabela 11. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w sołectwach o powierzchni od 4 km ² do 8 km ²	30
Tabela 12. Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie gimnazjalnym w sołectwach o powierzchni od 4 km ² do 8 km ² oraz powyżej 8 km ²	31
Tabela 13. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach o powierzchni od 4 km ² do 8 km ²	31
Tabela 14. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych w sołectwach o powierzchni powyżej 8 km ²	32
Tabela 15. Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie gimnazjalnym w sołectwach o powierzchni od 4 km ² do 8 km ² oraz powyżej 8 km ²	32
Tabela 16. Liczba przestępstw młodocianych na 1000 mieszkańców w sołectwach o powierzchni do 4 km ² oraz powyżej 8 km ²	33
Tabela 17. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w sołectwach o powierzchni powyżej 8 km ²	33
Tabela 18. Powierzchnia i ludność obszaru zdegradowanego na terenie gminy Lubicz.....	34
Tabela 19. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Lubicz	36
Tabela 20. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej zewidencjonowane przez Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zlokalizowane w Lubiczu Górnym.....	44
Tabela 21. Wskaźniki dla celów rewitalizacji.....	55
Tabela 22. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	58
Tabela 23. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	64
Tabela 24. Koncepcja zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	66
Tabela 25. Formy konsultacji społecznych wykorzystane na etapie diagnozowania.....	72
Tabela 26. Formy konsultacji społecznych wykorzystane w procesie przygotowania programu na etapie programowania	75
Tabela 27. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.....	79
Tabela 28. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe	81
Tabela 29. Najważniejsze zadania podmiotów uczestniczących w procesie przygotowania i wdrażania programu rewitalizacji.....	83

Tabela 30. Najważniejsze zadania podmiotu koordynującego działania w programie rewitalizacji.....	84
---	----

Spis wykresów

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności gminy Lubicz.....	20
Wykres 2. Struktura bezrobocia w gminie Lubicz w 2015 r.	20
Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarczych	22
Wykres 4. Struktura wiekowa ludności Lubicza Górnego w 2015 r.	41
Wykres 5. Liczba bezrobotnych w Lubiczu Górnym w 2015 r.	41
Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych w Lubiczu Górnym	42
Wykres 7. Korzystający z pomocy społecznej w Lubiczu Górnym w 2015 r.	42
Wykres 8. Poziom zwodociągowania i skanalizowania Lubicza Górnego	47

Spis schematów

Schemat 1. Proces rewitalizacji.....	6
Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze gminy Lubicz.....	8
Schemat 3. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	11
Schemat 4. Cel rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji – sołectwo Lubicz Górny.....	38
Schemat 5. Kluczowe zjawiska negatywne i lokalne potencjały zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji ..	49
Schemat 6. Wizja obszaru rewitalizacji – Lubicz Górny	52
Schemat 7. Cel 1, kierunki działań i przedsięwzięcia	54
Schemat 8. Stopień zaangażowania interesariuszy w partycypację społeczną	71
Schemat 9. Interesariusze rewitalizacji	71
Schemat 10. Formy konsultacji społecznych	72
Schemat 11. Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji.....	83
Schemat 12. System wdrażania programu rewitalizacji	85
Schemat 13. System informacji i promocji a partycypacja społeczna	86
Schemat 14. Ramowy harmonogram realizacji programu	87
Schemat 15. Formy monitoringu	89

Spis map

Mapa 1. Mapa obszaru zdegradowanego w gminie Lubicz	34
Mapa 2. Obszar rewitalizacji w gminie Lubicz	37
Mapa 3. Mapa Lubicza Górnego	40

Spis zdjęć

Zdjęcie 1. Szkoła Podstawowa nr 2 i Gimnazjum nr 1	43
Zdjęcie 2. Kompleks sportowy „Orlik” w Lubiczu Górnym.....	44
Zdjęcie 3. Kościół parafialny M. B. Częstochowskiej i św. Wacława	45
Zdjęcie 4. Świetlica wiejska przy ul. Boczna w Lubiczu Górnym	45
Zdjęcie 5. ul. Handlowa i teren do niej przyległy.....	46
Zdjęcie 6. Obszar leśny w Lubiczu Górnym	47

Zdjęcie 7. Informacje o konsultacjach społecznych diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	74
Zdjęcie 8. Konsultacje społeczne – spotkania.....	74
Zdjęcie 9. Informacje o konsultacjach społecznych projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji	76

Uzasadnienie

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubicz na lata 2016-2023 przyjęty uchwałą Rady Gminy Lubicz nr XXVIII/349/2016 z dnia 25 listopada 2016 r. został zgłoszony wnioskiem z dnia 27 grudnia 2016 r. do wpisania do „Wykazu programów rewitalizacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego”. W konsekwencji złożenia powyższego wniosku LPR poddany został weryfikacji przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, której wyniki w formie zestawu uwag i rekomendacji zostały przesłane na ręce Wójta Gminy Lubicz w dniu 28 lipca 2017 r. Niniejsza uchwała uchyla LPR w starej formie i przyjmuje LPR w formie zgodnej z uwagami i rekomendacjami Urzędu Marszałkowego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Hanna Anzel